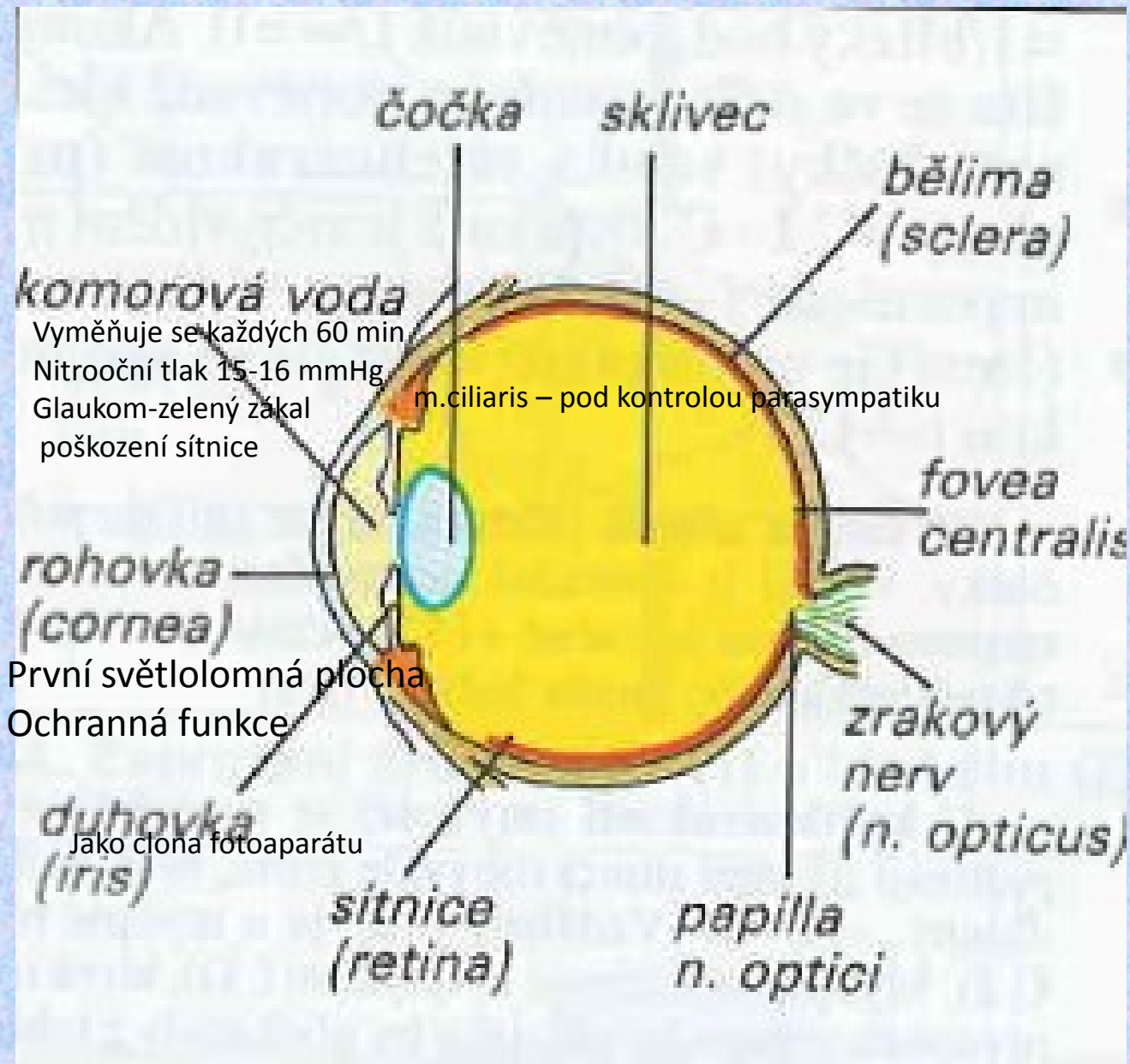

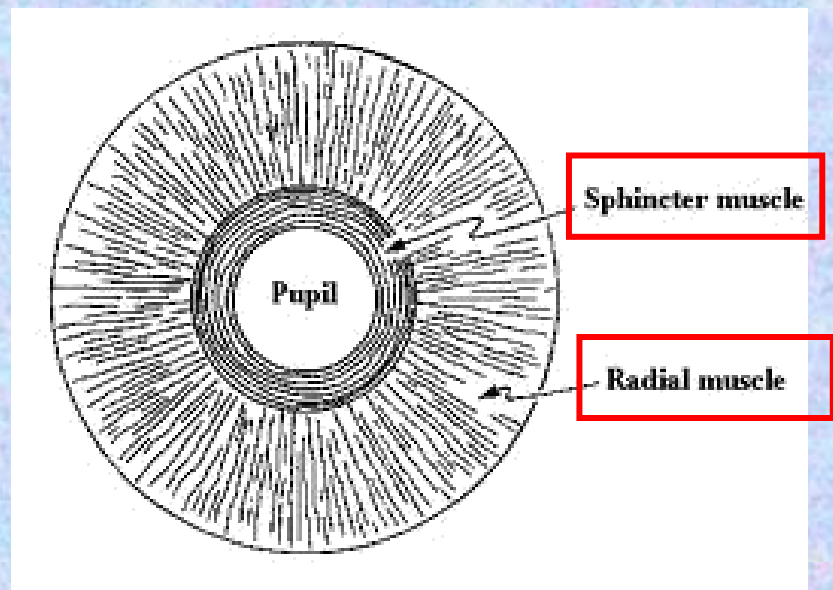
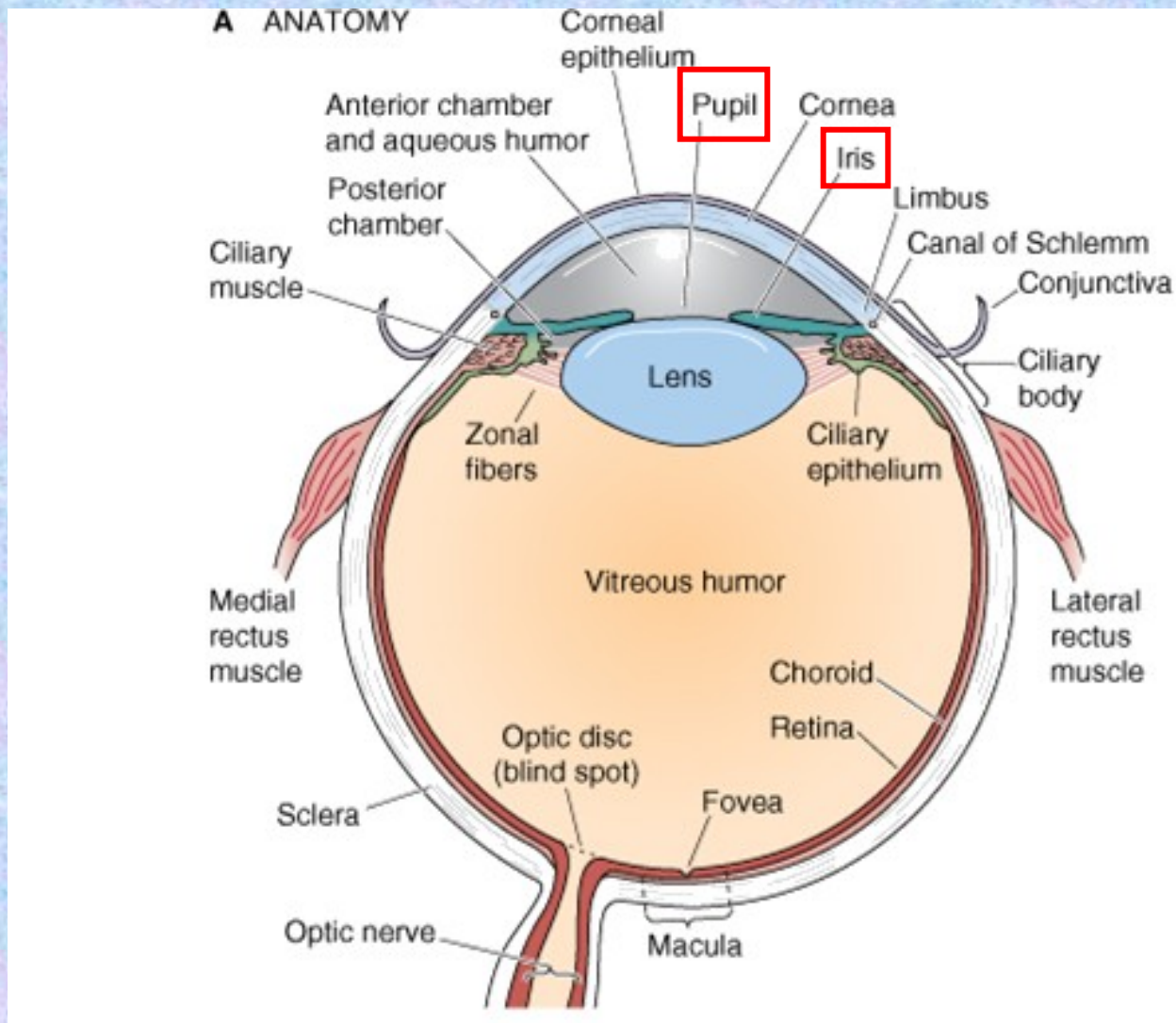
FYZIOLOGIE VIDĚNÍ

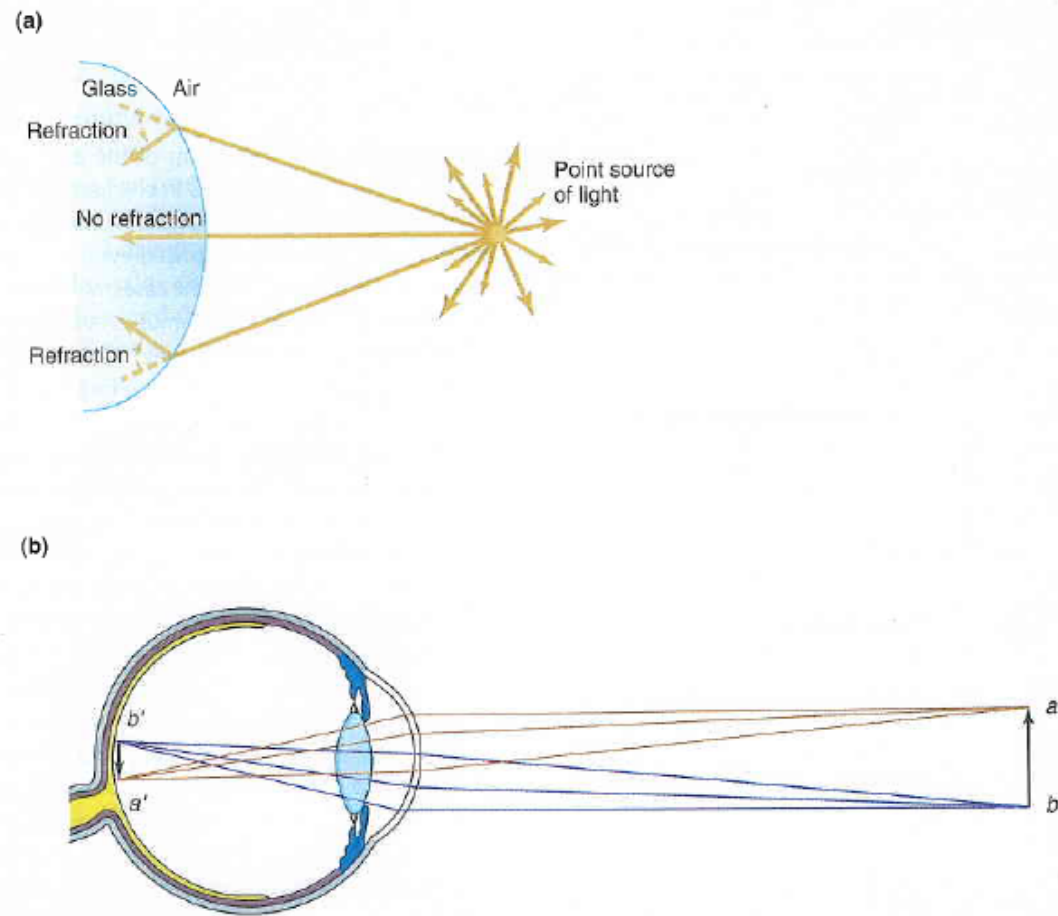
Zrak – nejdůležitější smysl,
 u člověka 80% informací přicházejících z vnějšího prostředí
 pro zpracování v CNS je získáno prostřednictvím zraku

CNS zpracovává odlišné druhy zrakové informace současně
 (simultánně) a okamžitě pomocí paralelních subsystémů
 zrakové dráhy – na rozdíl od akustické informace, která je
 zpracovávána postupně (sukcesivně)

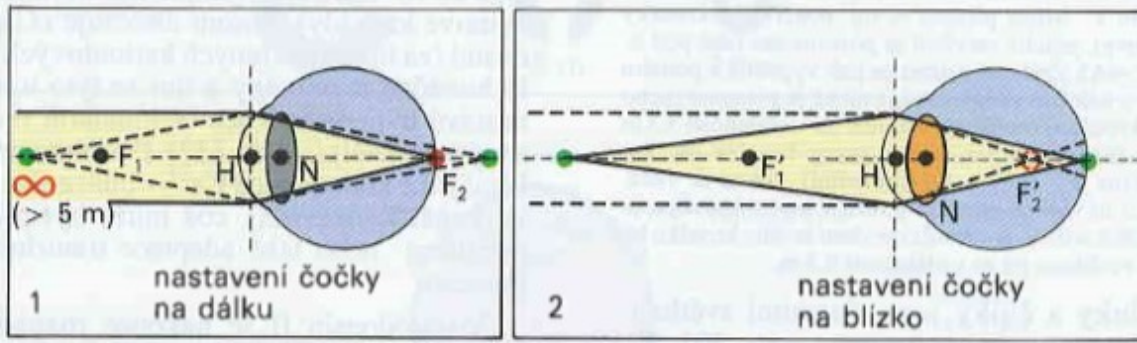
Oko: optické (rohovka, komorová tekutina, čočka, sklivec)
 a nervové elementy (sítnice)

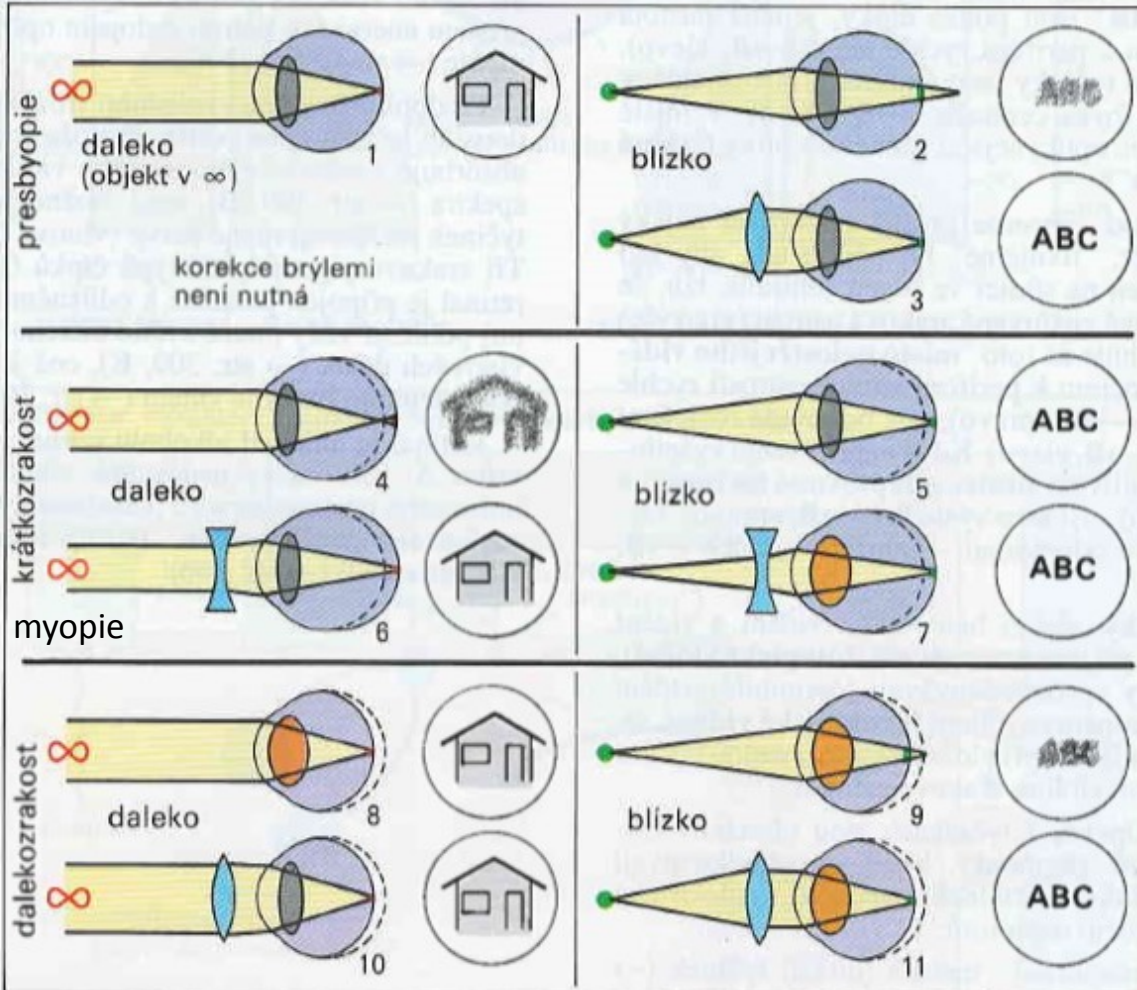
Pupilární reflex (zúžení a rozšíření zornice)
 -neuronální dráha začínající v sítnici – n.opticus
 -oddělení do pretektální oblasti k jádrům
 okohybných nervů- Edinger-Westphalovo jádro
 -jako vlákna ANS –končí: m.sphinkter-m.dilatator pupillae

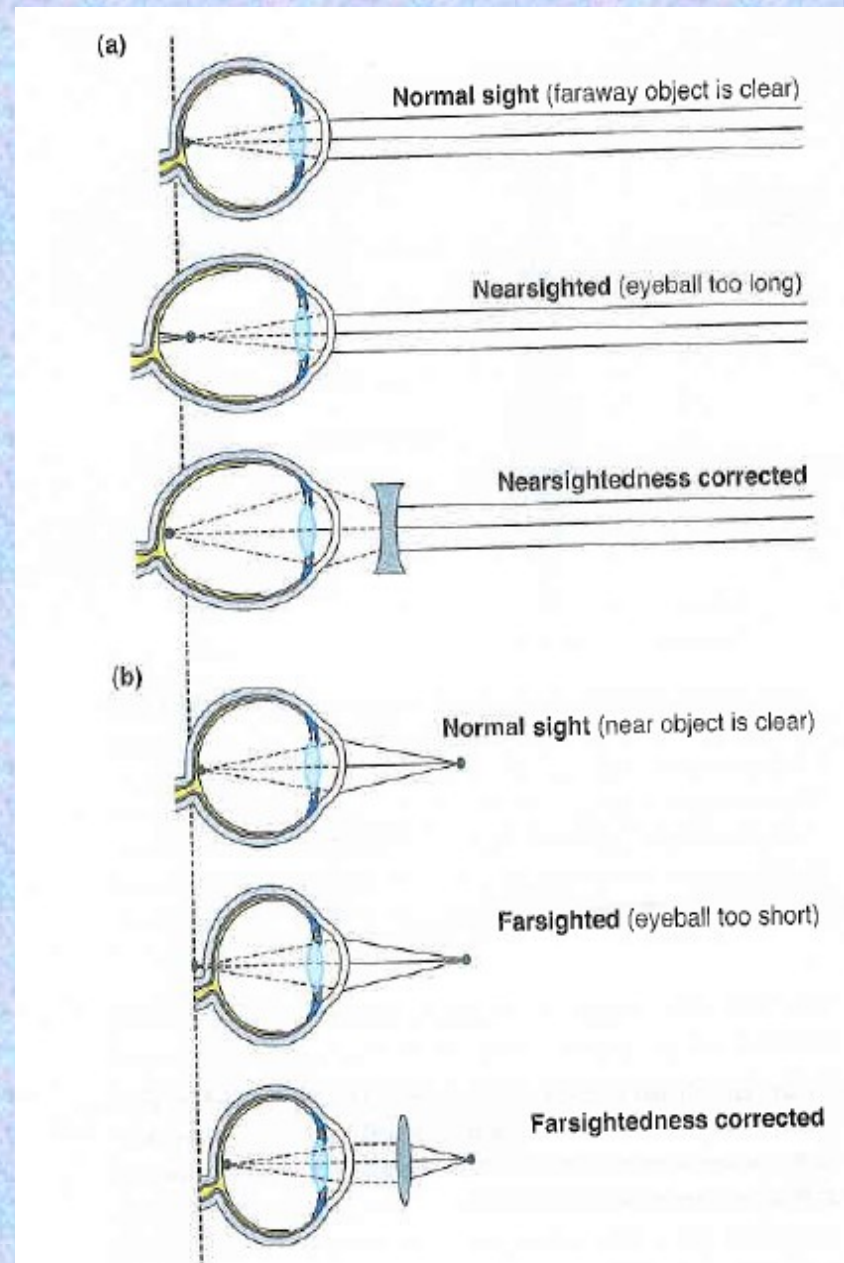

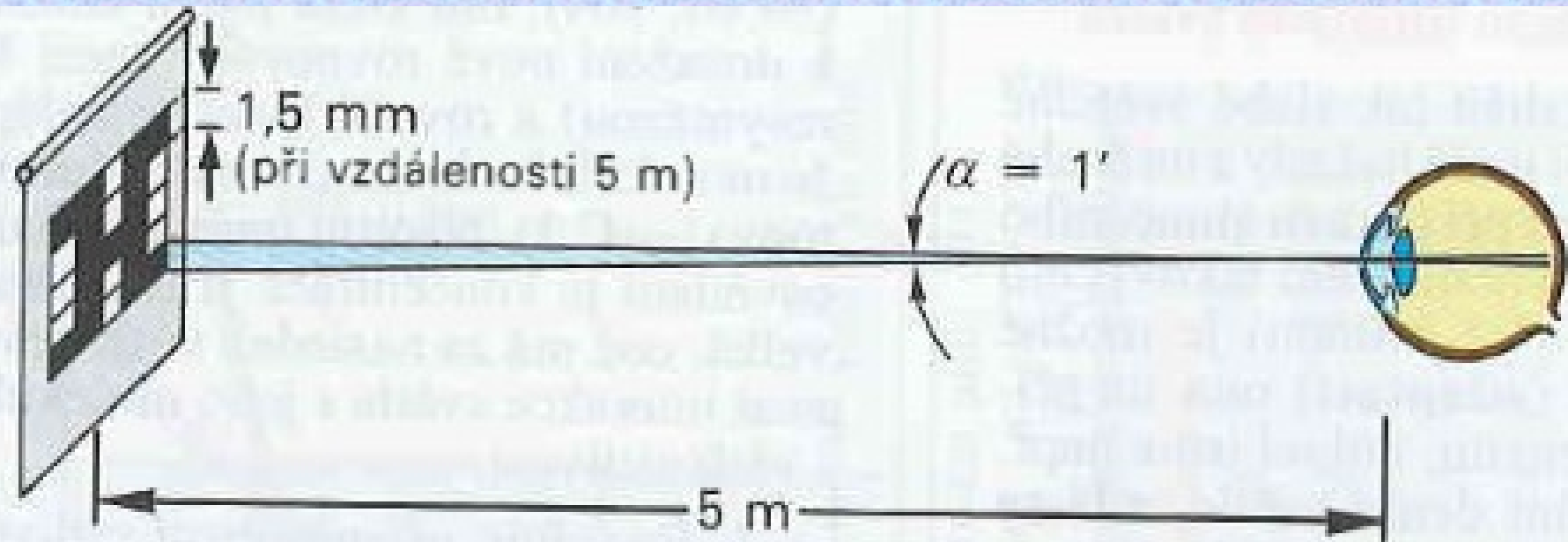
FIGURE 12-8 Focusing point sources of light. (a) When diverging light rays enter a dense medium at an angle to its convex surface, refraction bends them inward. (b) Refraction of light by the lens system. For simplicity, refraction is shown only at the corneal surface (site of greatest refraction) although it also occurs in the lens and elsewhere. Incoming light from *a* (above) and *b* (below) is bent in opposite directions, resulting in *b'* being above *a'* on the retina. (From Widmaier EP, Raff H, Strang KT: *Vander's Human Physiology*, 11th ed. McGraw-Hill, 2008.)

B. Oko: akomodace na dálku (1) a na blízko (2)

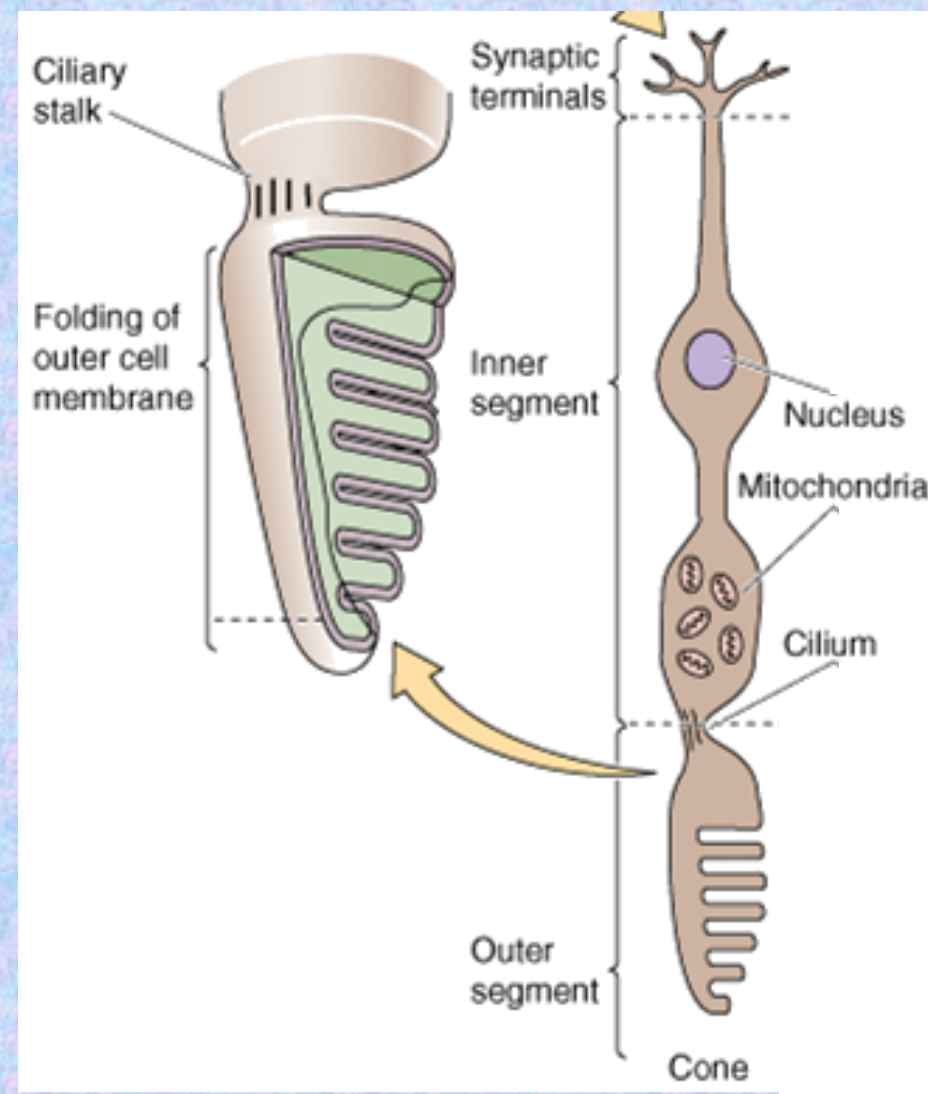
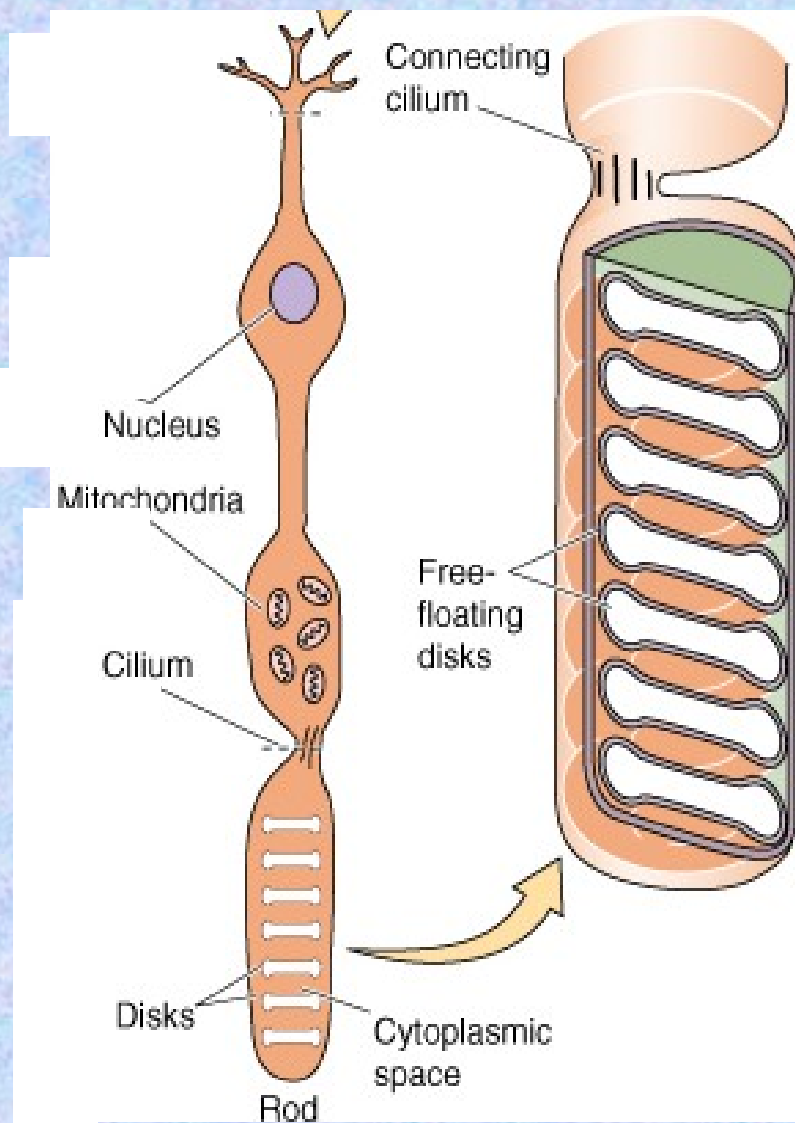

Landoltovy
kroužky

Světločivné elementy: tyčinky a čípky

Obsahují zrakové pigmenty, které se působením světla chemicky rozkládají.

Základ: sloučenina bílkovin opsinu a retinenu (derivát vit.A), působením světla pigment bledne, ruší se vazba mezi opsinem a retinenem. Rozpad pigmentu=nervový vzruch=akční potenciál v gangliových buňkách sítnice. Působením vit.A se vazba obnovuje. Nedostatek vit.A- šeroslepost (nyktalopie)

nazálně ←

→ temporálně

[$10^3 \cdot \text{mm}^{-2}$]

hustota receptorů

tyčinky

čípky

slepá skvrna

fovea centralis

citlivost
ve tmě
[%]

vizus

90° 60° 30° 0 30° 60° 90°

slepá skvrna fovea centralis

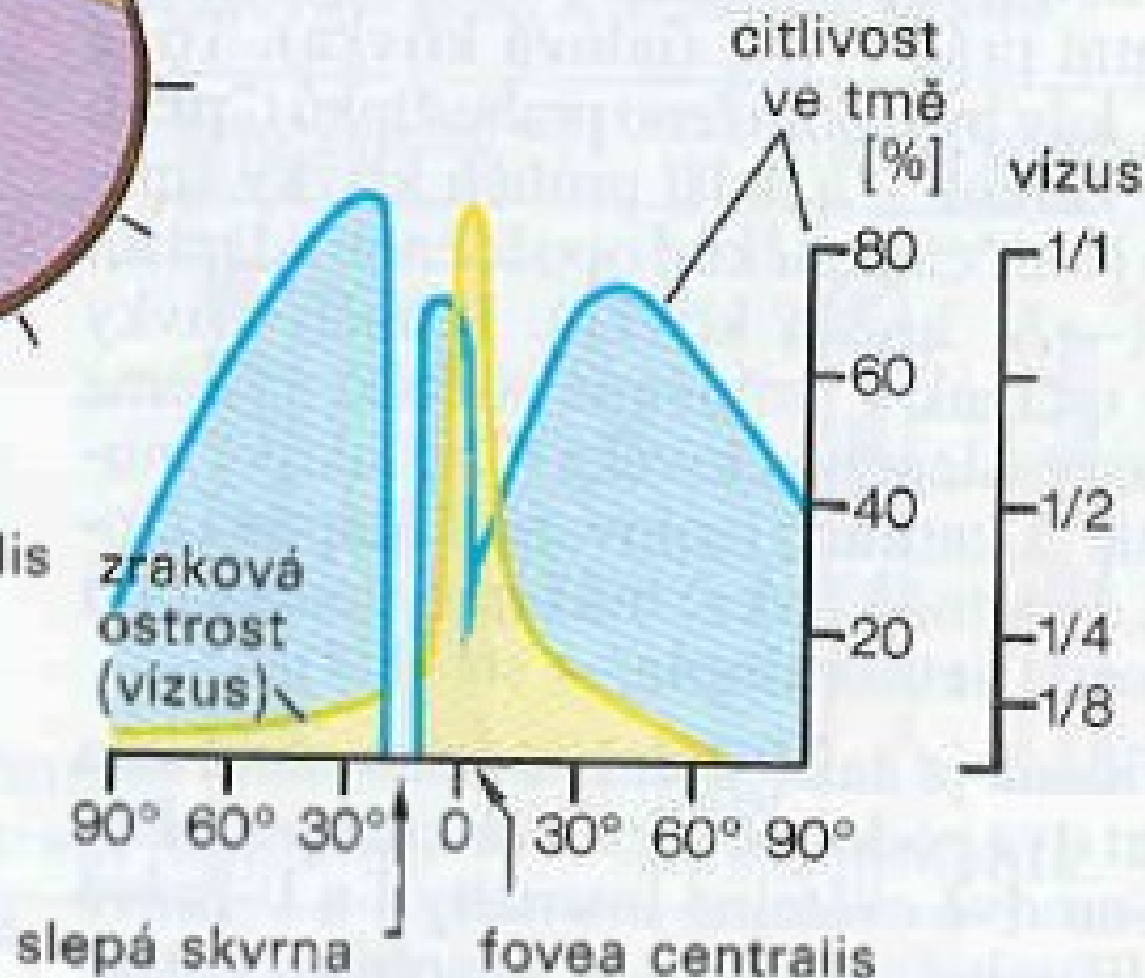
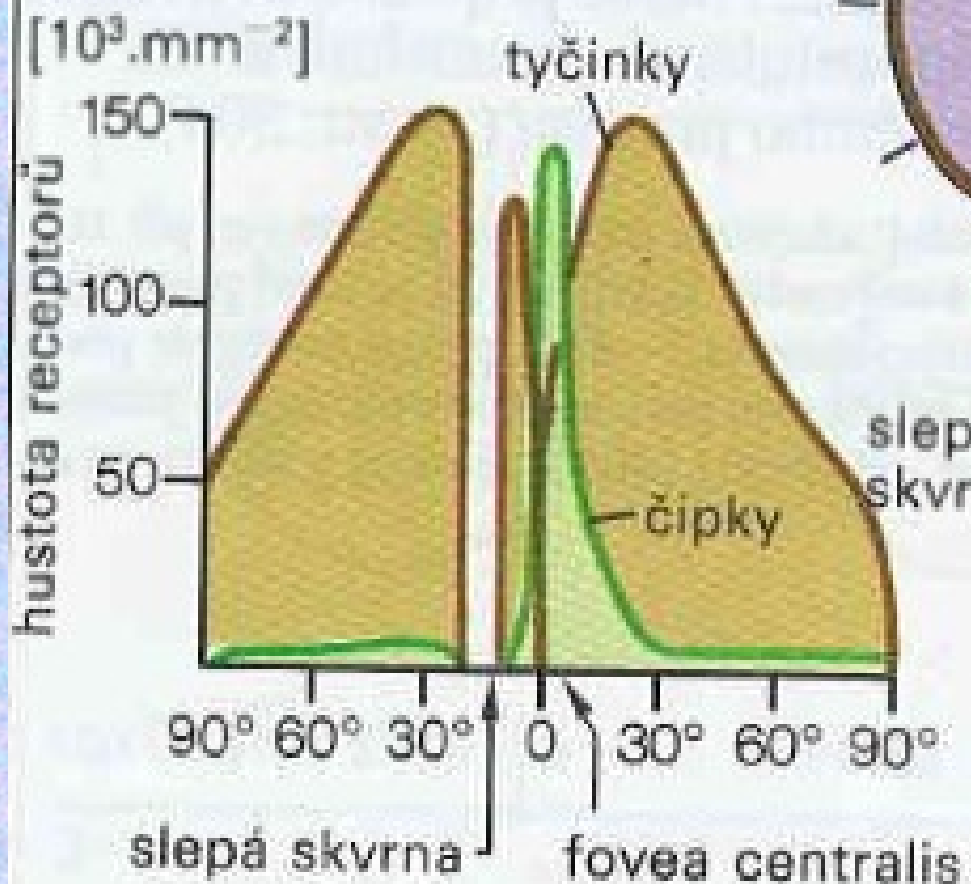
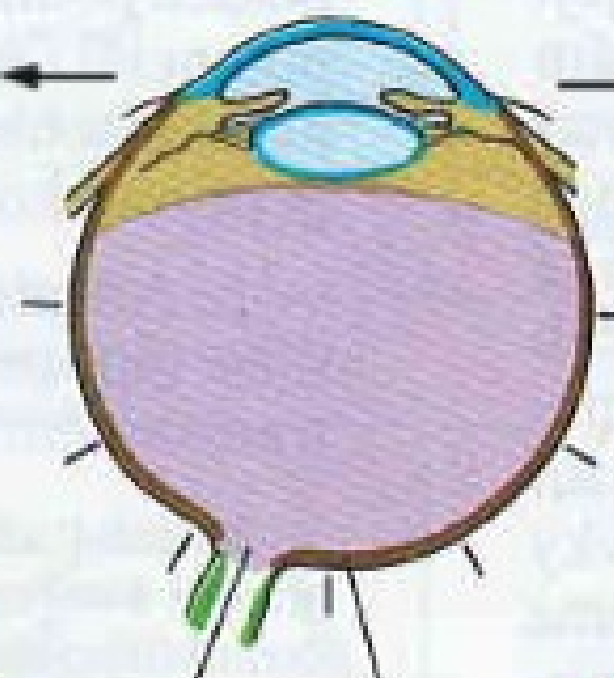
90° 60° 30° 0 30° 60° 90°

slepá skvrna fovea centralis

zrková
ostrost
(vizus)

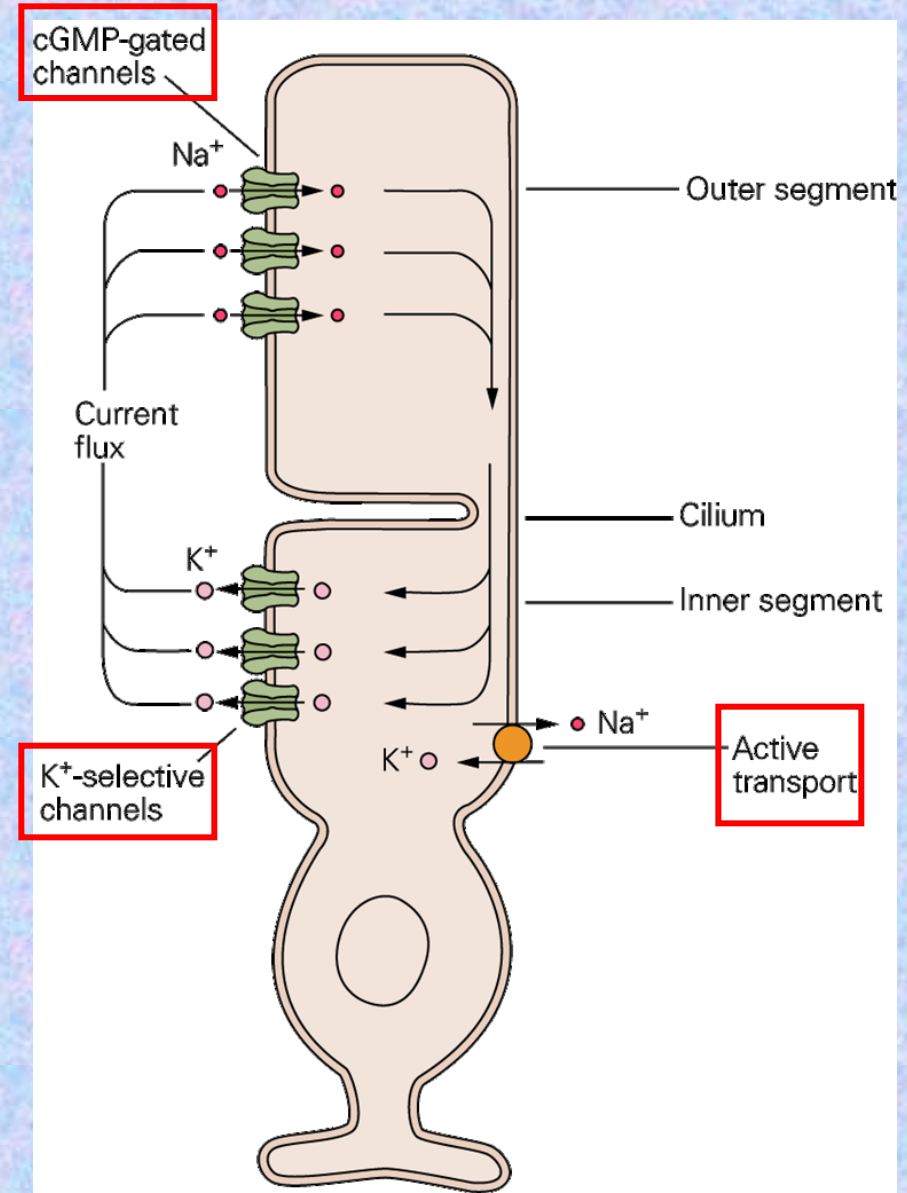
80
60
40
20

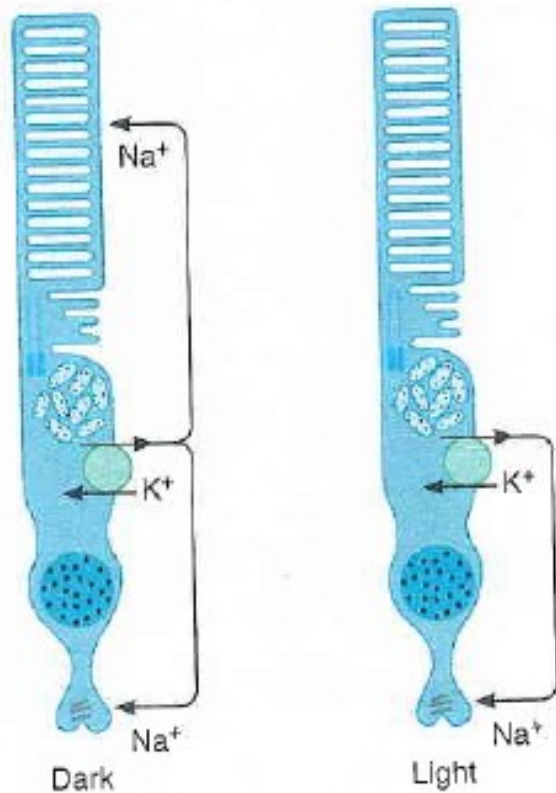
1/1
1/2
1/4
1/8

Phototransduction: Dark current

- Partially active guanylyl cyclase keeps cytoplasmic [cGMP] high in the dark
- Outer segment contains cGMP-gated cation channels
  - Influx of Na^+ and Ca^{2+}
- Inner segment contains non-gated K^+ selective channels
  - K^+ efflux
- Resting, or dark V_m is -40 mV
- concentration gradients maintained by Na^+/K^+ pump

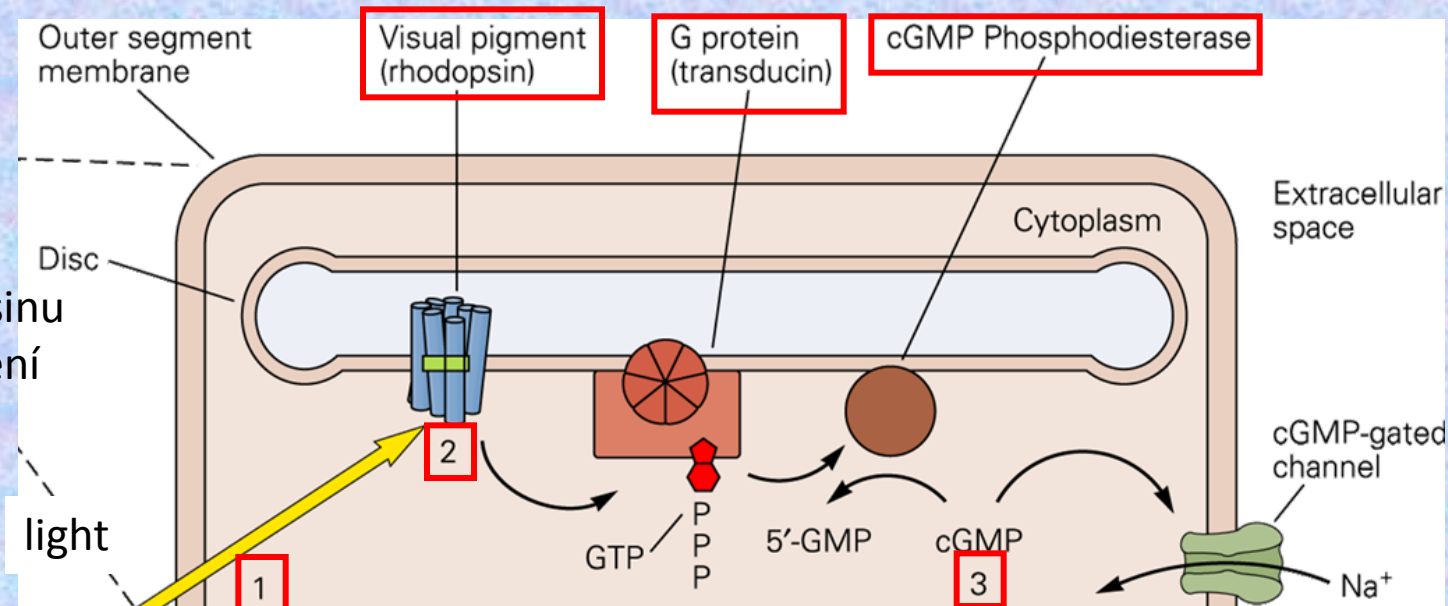
FIGURE 12-12 Effect of light on current flow in visual receptors. In the dark, Na^+ channels in the outer segment are held open by cGMP. Light leads to increased conversion of cGMP to 5'-GMP, and some of the channels close. This produces hyperpolarization of the synaptic terminal of the photoreceptor.

Ve tmě jsou sodíkové kanály drženy otevřené působením cGMP, Proud teče od vnitřního segmentu k zevnímu světlo kanály uzavírá – hyperpolarizace synaptických zakončení

Phototransduction: mechanism

Opsin + retinen1
Zrakový pigment v tyčinkách
=rhodopsin,
Jeho opsin=skotopsin

Ve tmě je retinen1 v rhodopsinu
Ve formě 11cis- světlo přemění
Na all-trans izomer

1. Absorption of a photon isomerizes retinal

fosfodiesteráza katalyzuje cGMP-5' GMP, uzavře cGMP kanálů-hyperpolarizace-snížené uvolňování synapt. mediátoru-odpověď bipolárních buněk

a) Converts opsin to metarhodopsin II

2. Metarhodopsin II activates the G-protein transducin

a) Activates cGMP phosphodiesterase (PDE)

3. PDE hydrolyzes cGMP to GMP

a) Decreased [cGMP] closes cGMP gated cation channels

b) Photoreceptor hyperpolarizes, less glutamate released

RETINA

Its organized on layers

Visual receptors+4types of neurons.

Many different synaptic transmitters

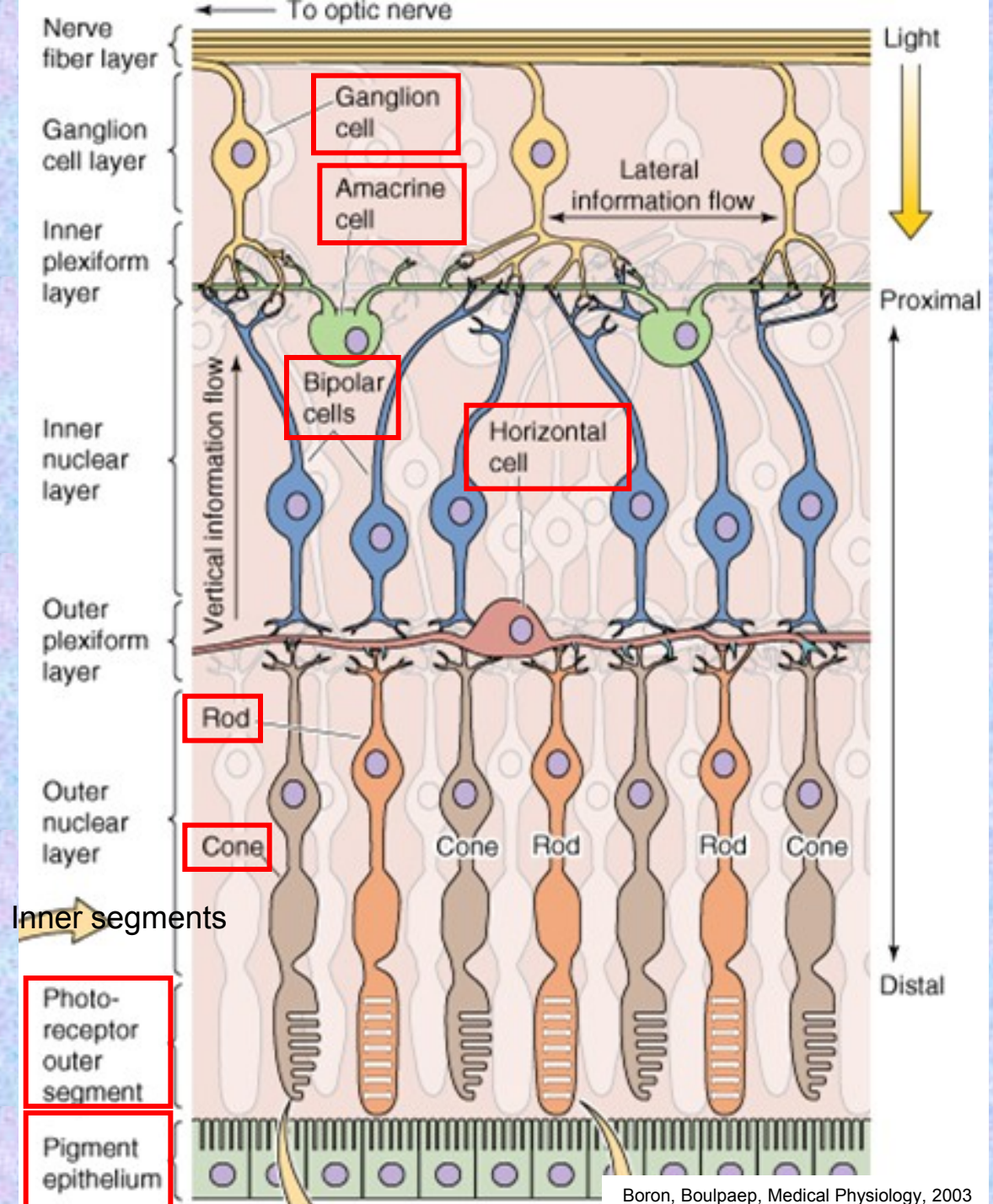
- Pigment epithelium
- Absorbs light rays, prevention the reflection of rays back through the retina
  - Contains melanin to absorbs excess light
  - Stores Vitamin A
- Photoreceptors
  - Transduce light energy into electrical energy
  - Rods and cones
- Ganglion cells
  - Output cells of retina project via optic nerve

Bipolar cells – 12 different types occur

Horizontal cells

Amacrine cells - 29types have been described

- The neural elements of retina are bound together by glial cells – Muller cells

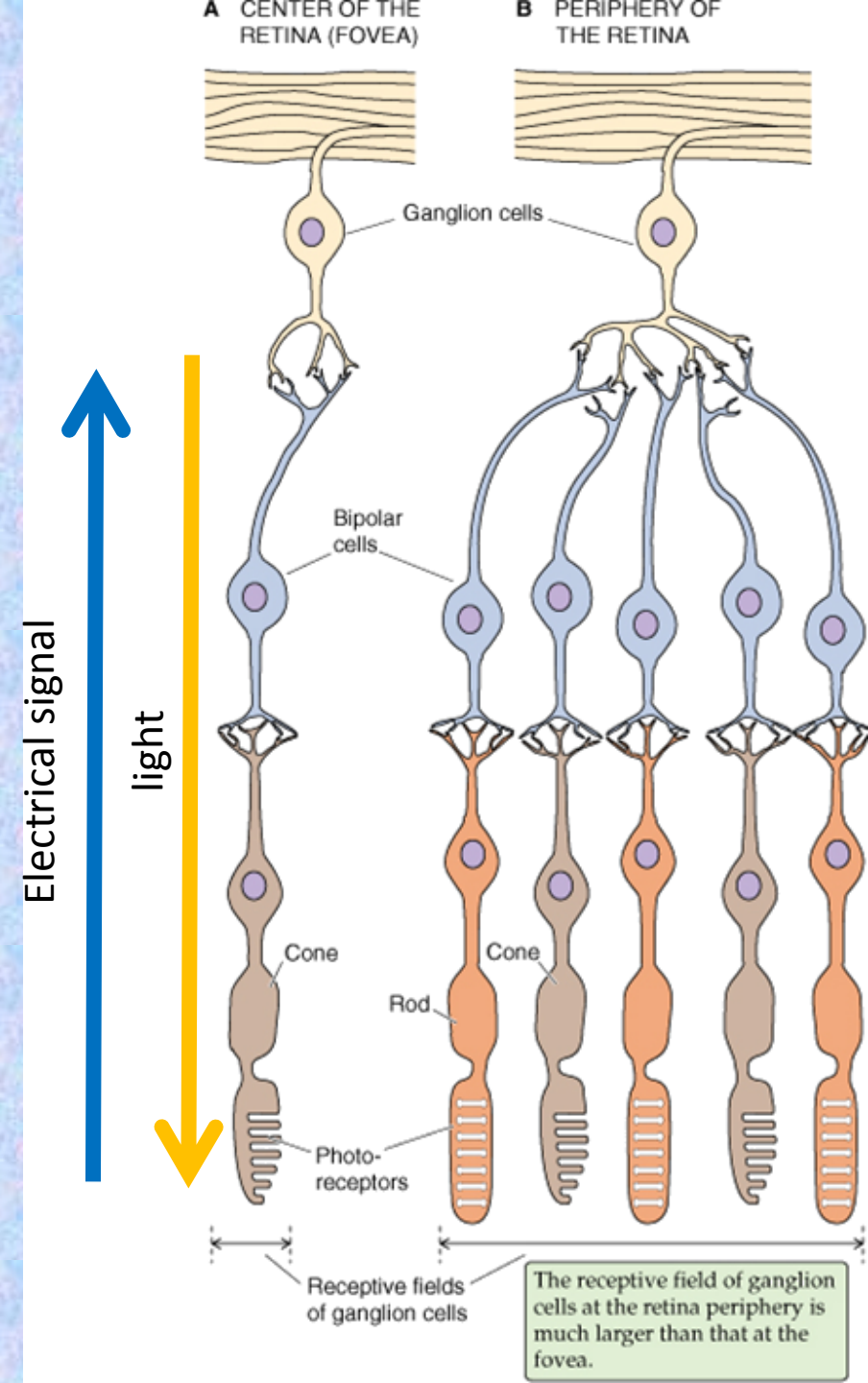

Periphery of retina

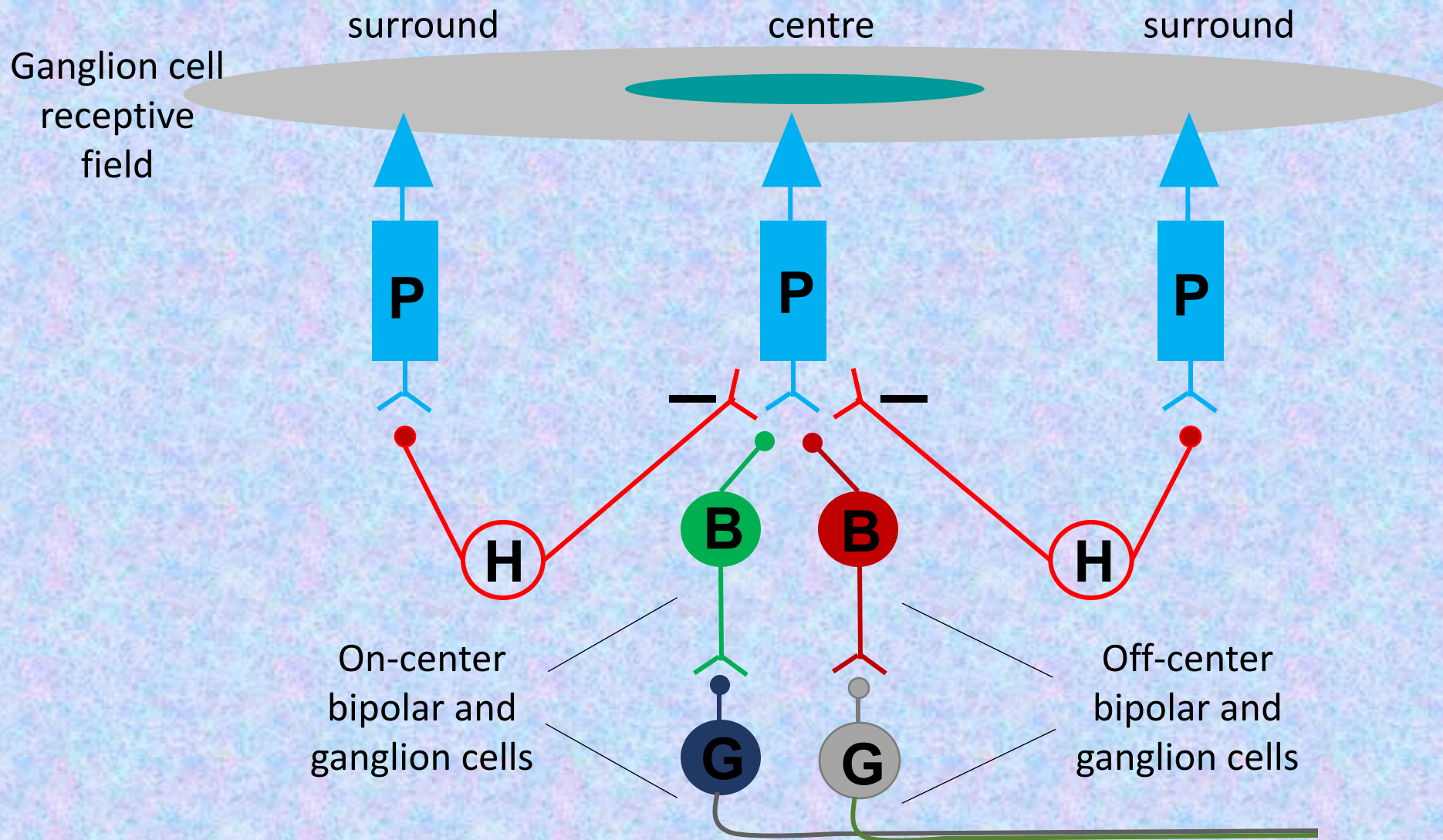
- High degree of convergence → large receptive field
- High sensitivity to light, low spatial resolution

Fovea

- Low convergence → small receptive fields
- Lower sensitivity to light, high resolution (visual acuity)

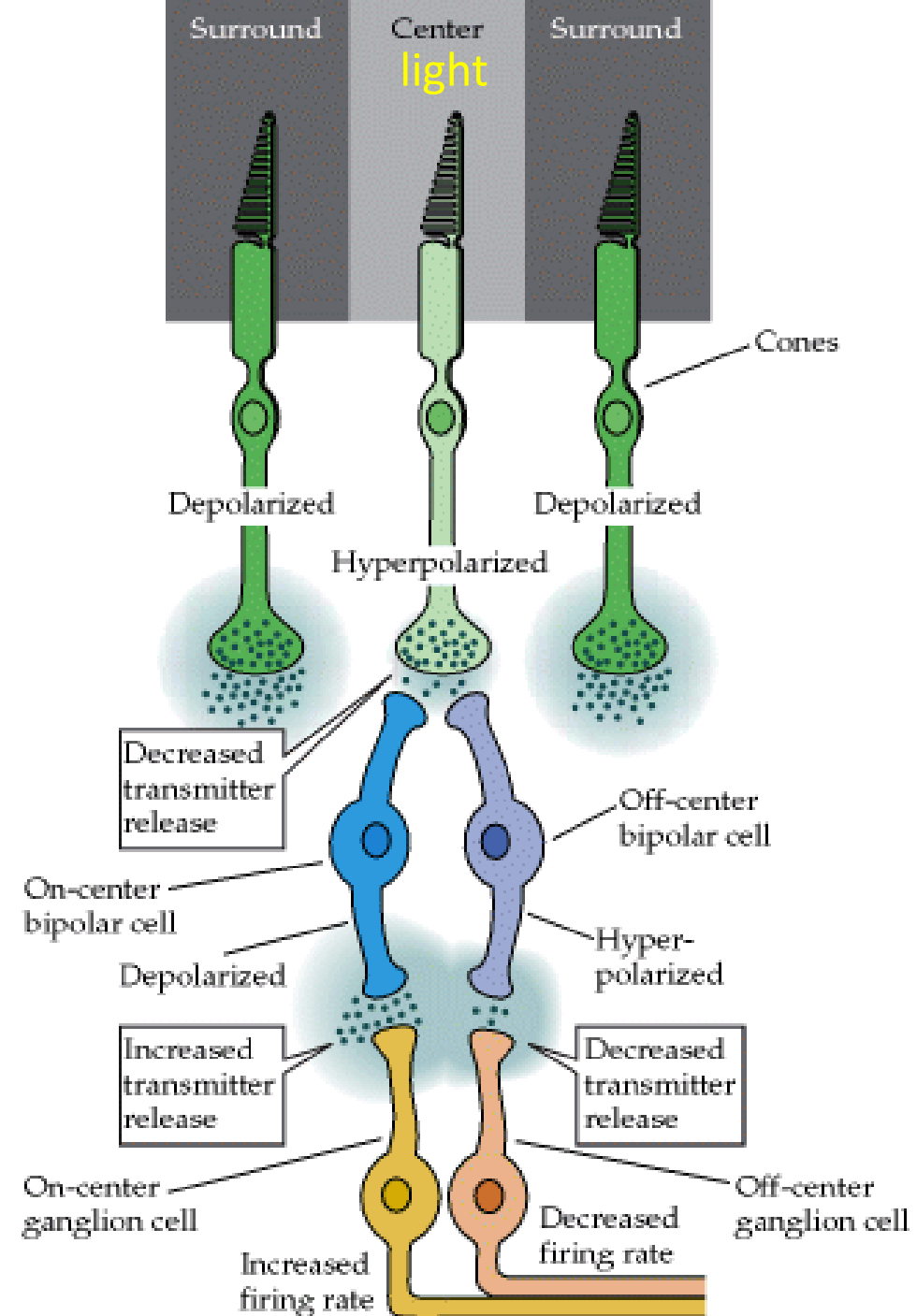
Neural circuits of retinal receptive fields

Neural Circuits of Retina Receptive Fields

Light stimulus on center:

- ↓ glu release from central photoreceptor
- ↓ inhibition of on-center bipolar cell → depolarization
  - ↑ NT release → on-center ganglion cell excited
- less glu available to excite off-centre bipolar cell → hyperpolarization
  - ↓ NT release → off-center ganglion cell inhibited

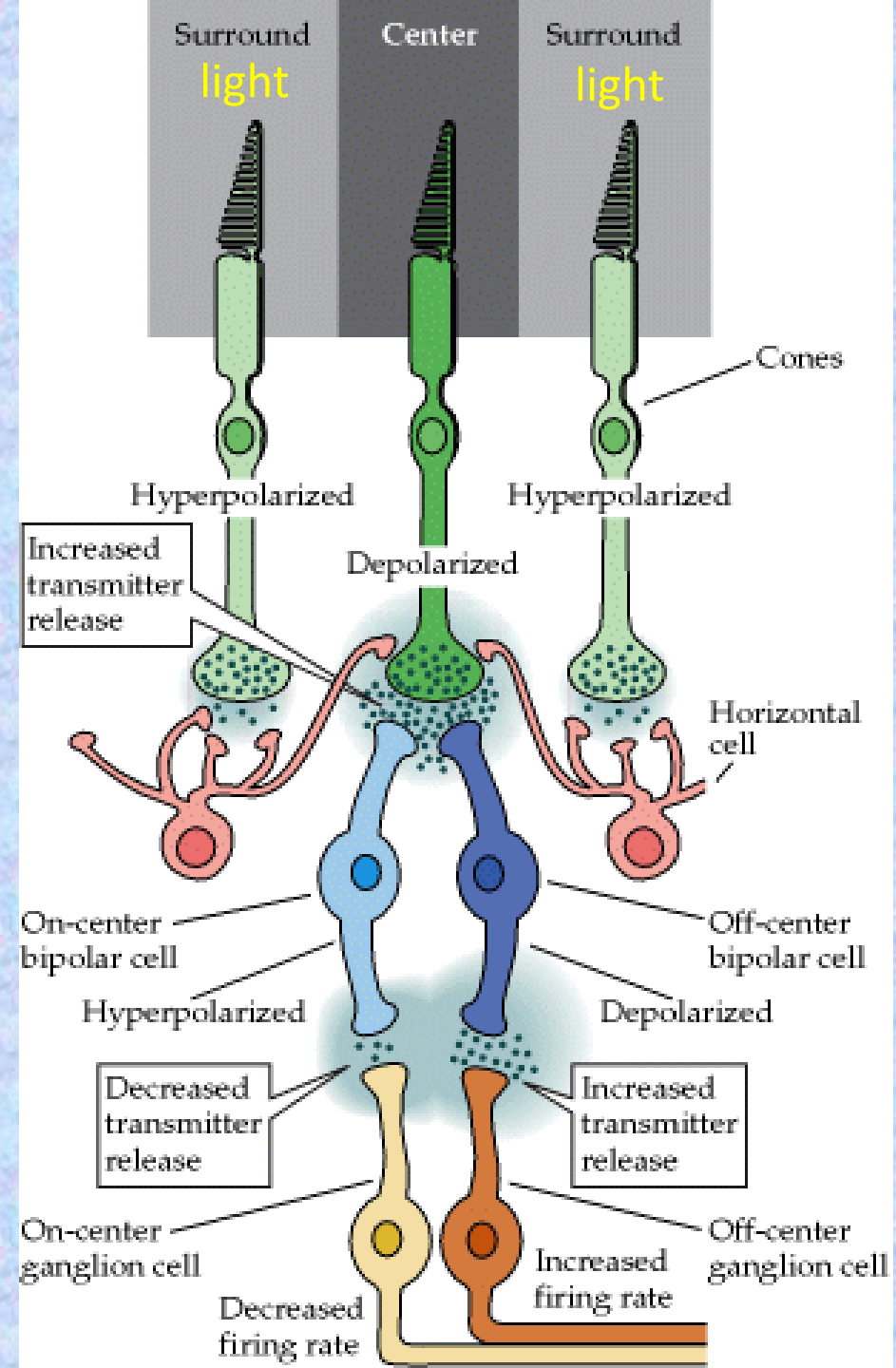

Neural Circuits of Retinal Receptive Fields

Light stimulus on surround:

- ↓ glu release from surround photoreceptor
- ↓ excitation of horizontal cells → ↓ inhibitory NT released
- ↓ inhibition of central photoreceptor → ↑ glu released
- ↑ glu hyperpolarizes on-center bipolar cell and depolarizes off-center bipolar cell
- On-center ganglion cell inhibited, off-center ganglion cell excited

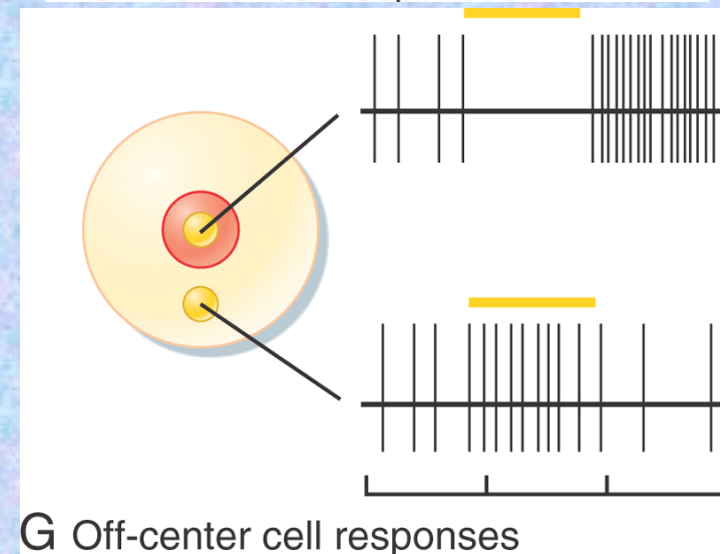
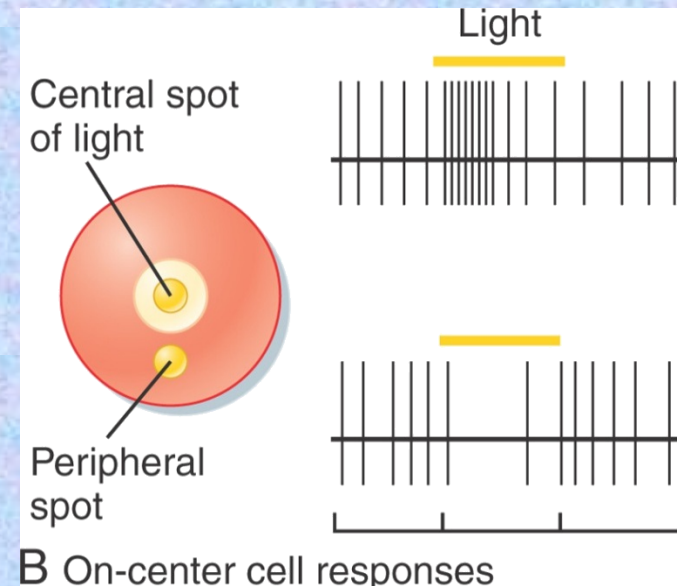
Receptive fields

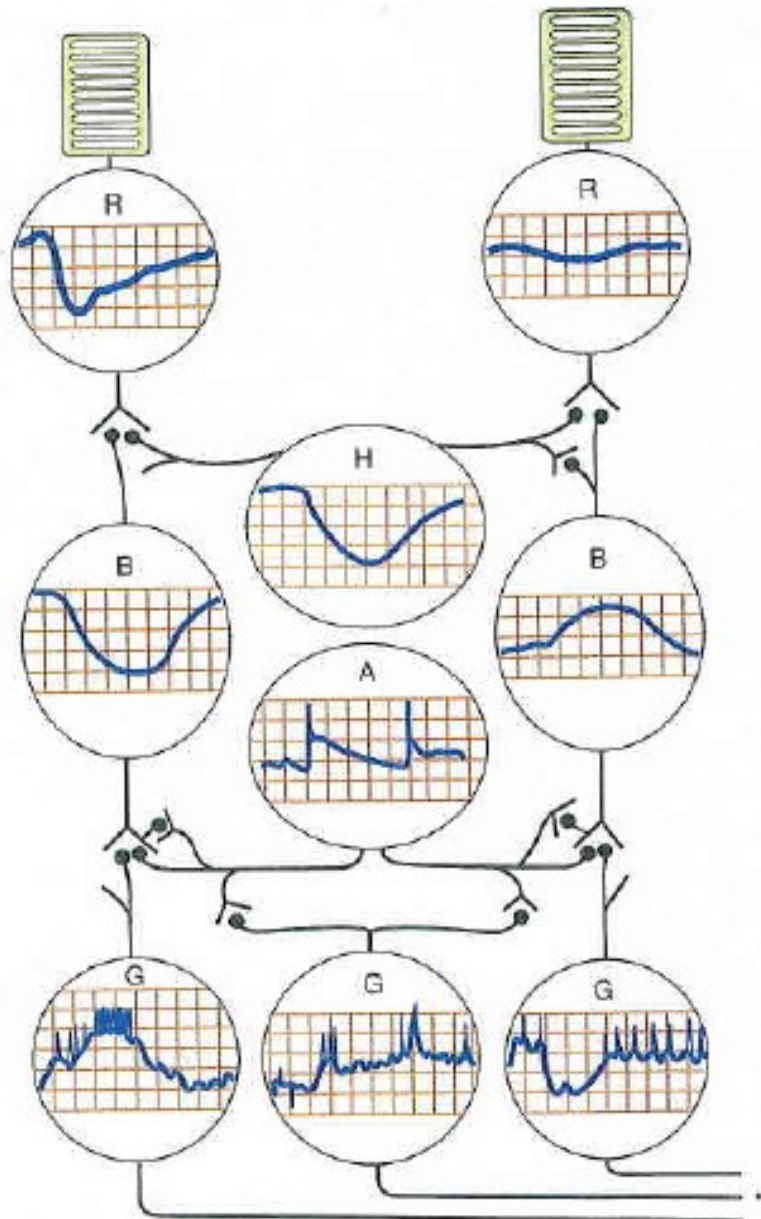
□ On-center/off-surround

- ▣ Light shines on center of ganglion cell receptive field → ganglion cell increases AP firing
- ▣ Light on surround region → decreased AP firing

□ Off-center/on-surround

- ▣ Light on center → decreased AP firing
- ▣ Light on surround → increased AP firing

Tyčinky a čípky reagují na světlo hyperpolarizací

Horizontální buňky - hyperpolarizací

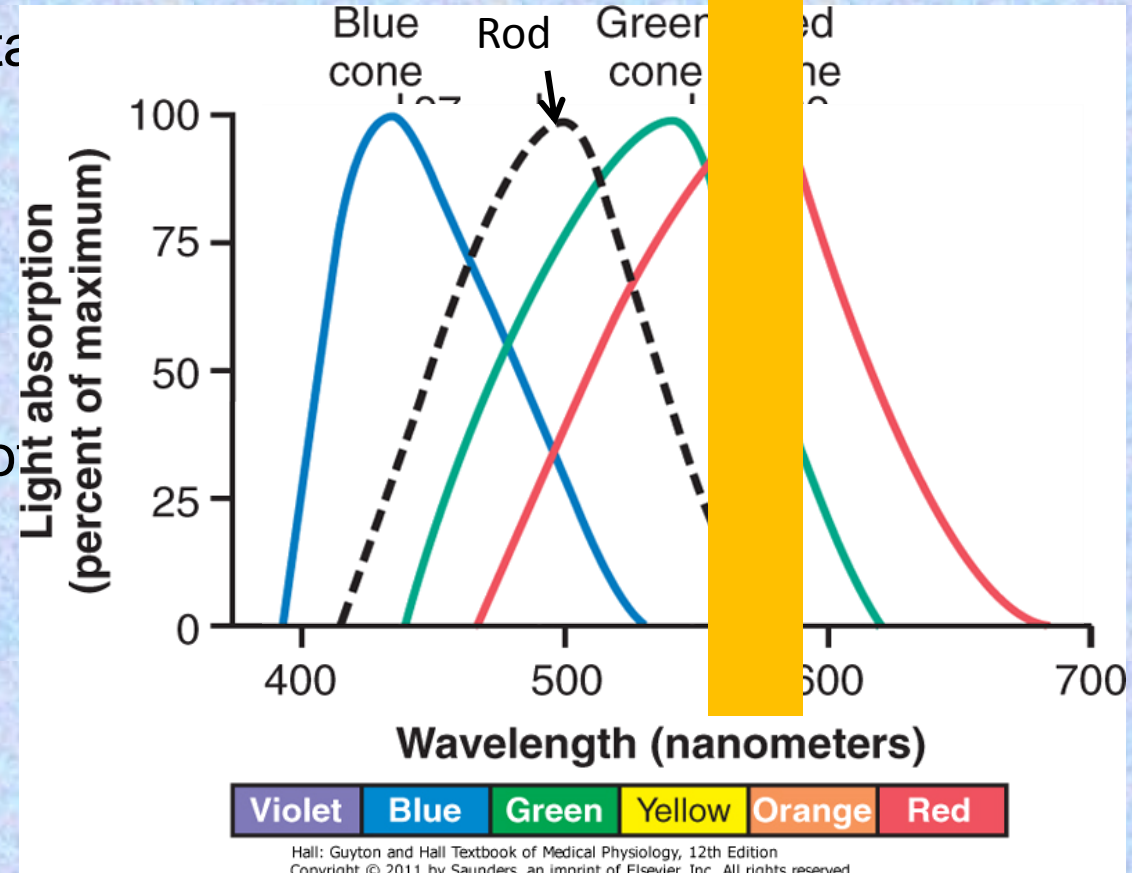
Bipolární buňky hyperpolarizací nebo depolarizací

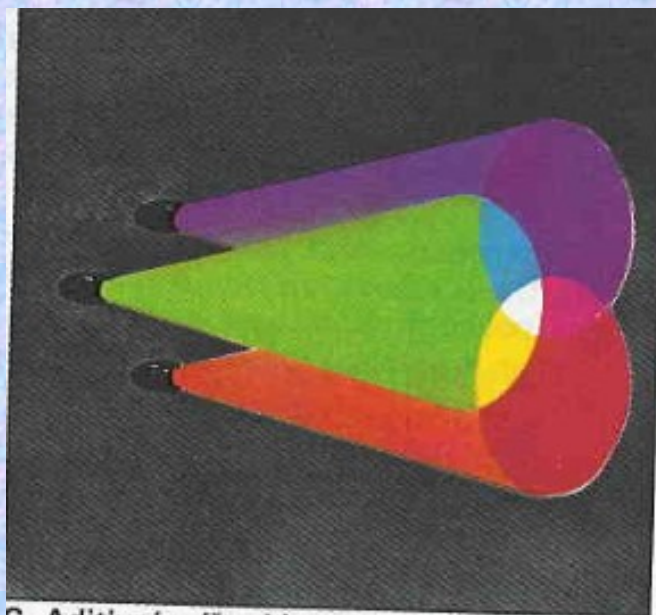
Amakrinní – depolarizační potenciály a hroty typu generátorového potenciálu sloužící pro vznik AP v gangliových buňkách

Colour Vision

Vnímání barev je dáno poměrem frekvence vzruchů ve 3 Systémech čípků

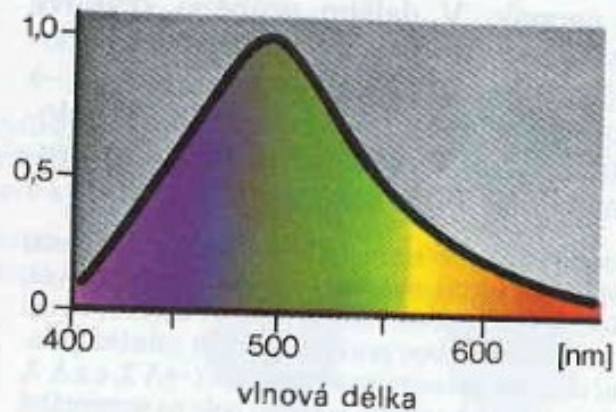
- 3 types of cones, each containing a different photopigment with different absorption spectra
  - 420 nm – blue
  - 530 nm – green
  - 560 nm - red
- Colour interpreted by ratio of cone stimulation
  - Orange (580nm) light stimulates:
    - Blue cone – 0%
    - Green cone – 42%
    - Red cone – 99%
  - 0:42:99 ratio of cone stimulation interpreted by brain as orange

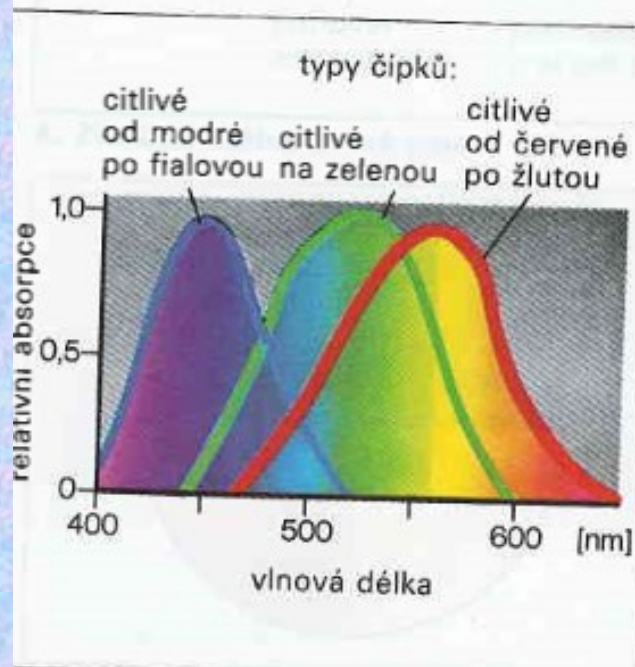

C. Aditivní míšení barev

relativní absorpce

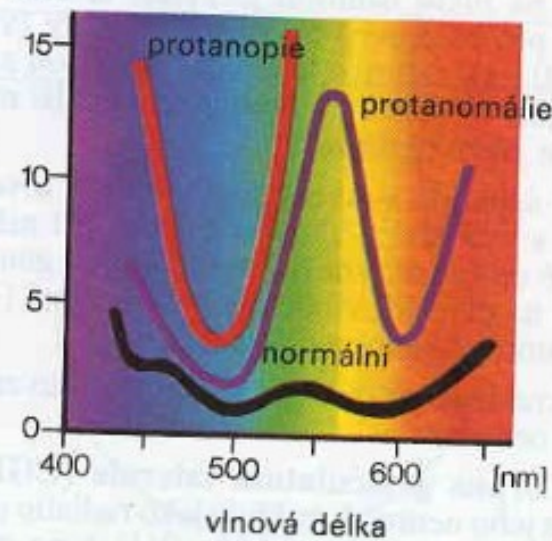

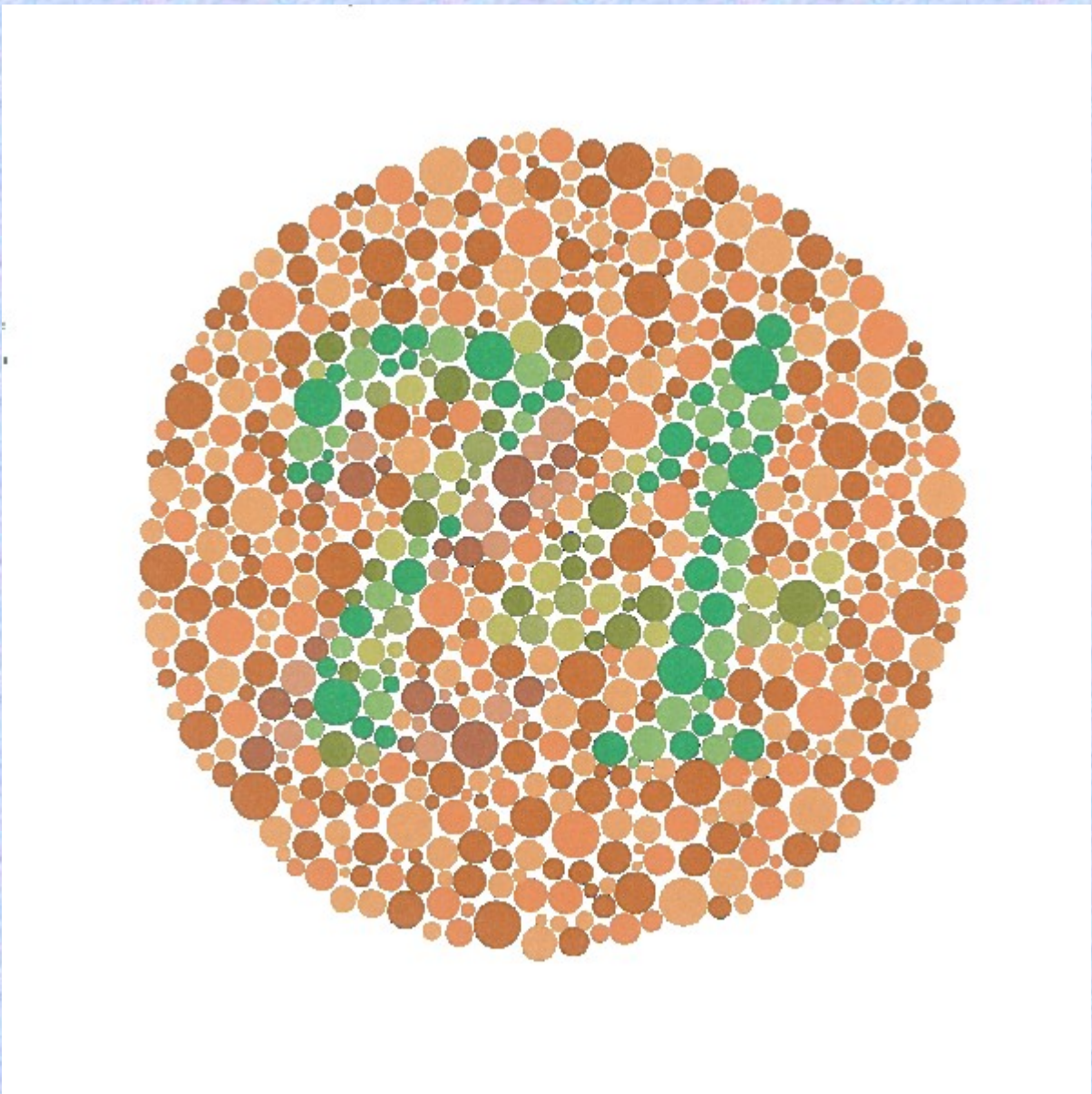
D. Absorpce světla rodopsinem

[nm]

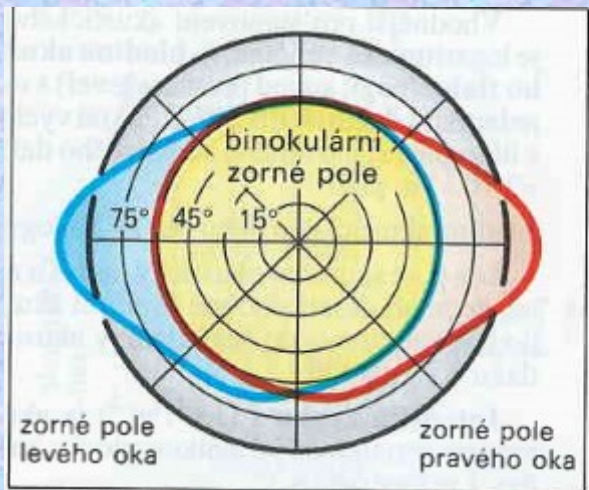
absolutní práh citlivosti

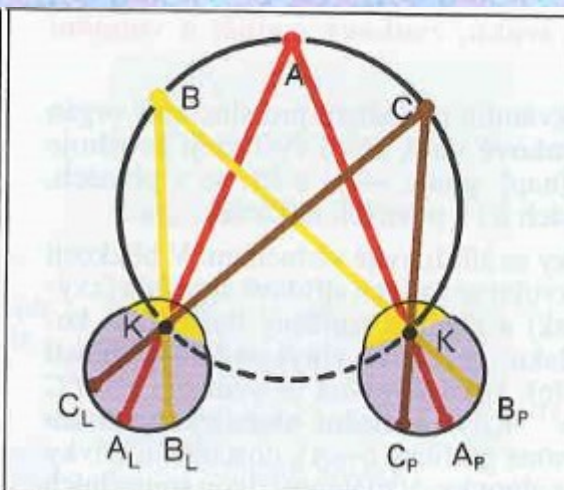

Binokulární vidění

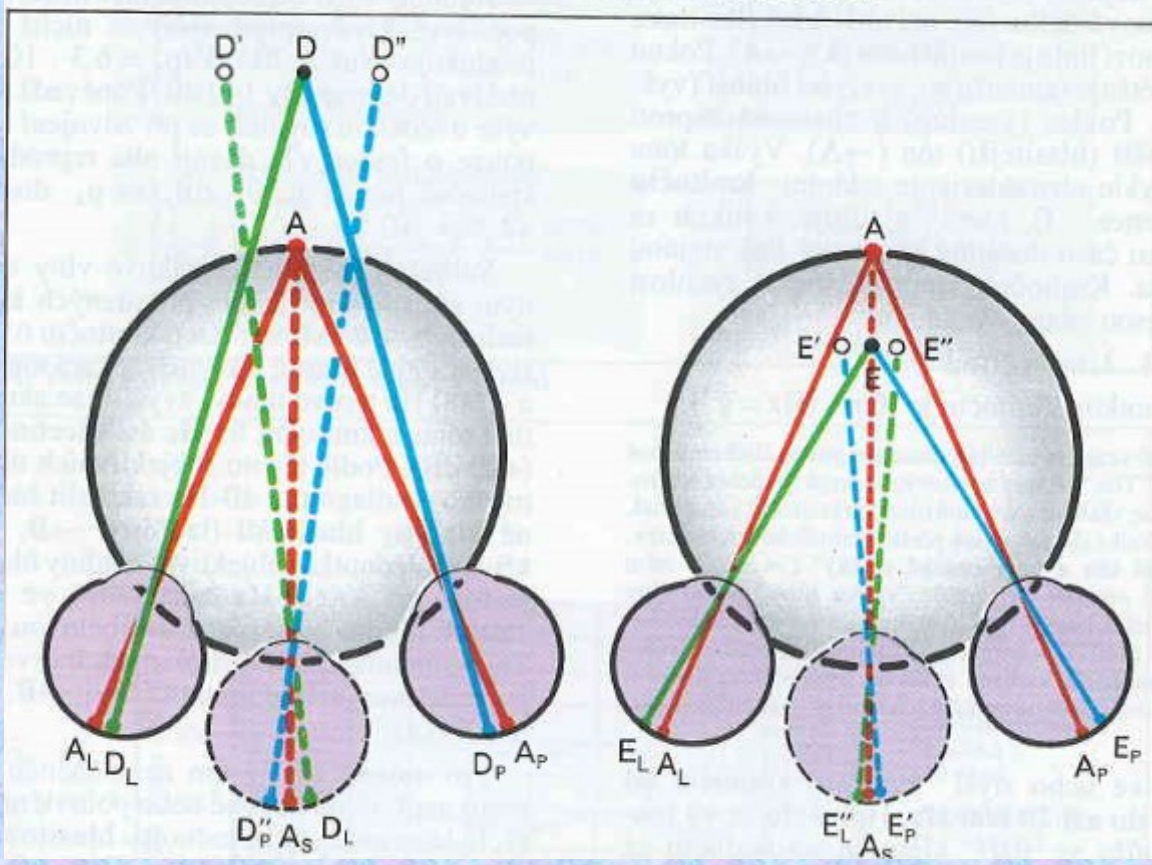
- Okohybné svaly –společná jednotka
- Funkce obou očí – kyklopské oko
- Fixujeme-li předmět a jiný je blíže – heteronymní diplopie (vidíme jej zkříženě a dvojitě)
- Fixujeme-li předmět a jiný je dále – homonymní diplopie

A. Binokulární zorné pole

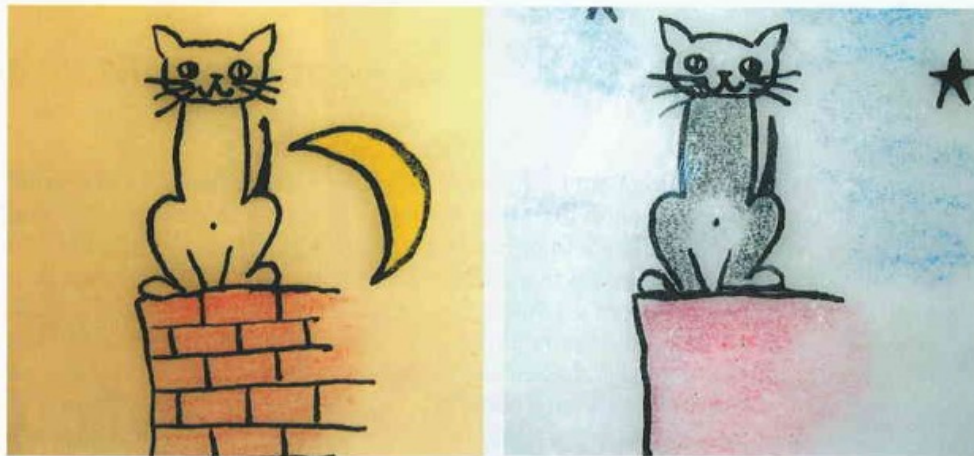
B. Kružnice horopteru

Hloubkové vidění - stereoskopické

- Vzniká transformací trojrozměrného prostoru na dvojrozměrný v receptorech sítnice
- Teorie vysvětluje toto vidění projekcí předmětů na tzv.korespondující a nekorespondující body sítnice
- Korespondující – to jsou ta místa kam je promítán obraz bodu fixovaného foveou – tyto body definují horopter (množina všech bodů v prostoru, jejichž obraz dopadá na korespondující místa
- Geometrická aproximace – horopterová kružnice
- Fúze (splynutí obrázků obou očí v jeden prostorový)

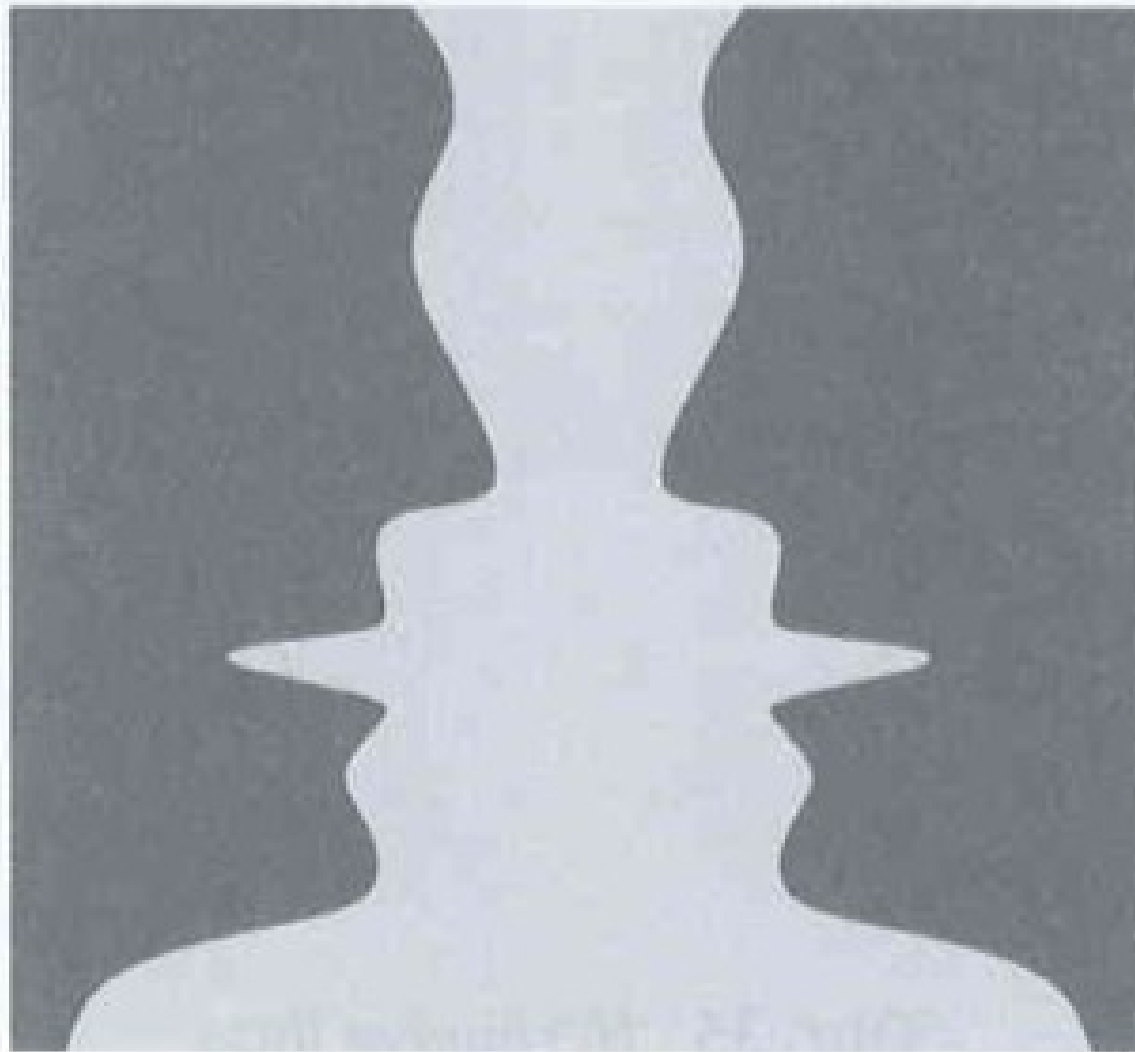

Překrývání obrázků – tzv. fúze:
Co vidí pravé a co vidí levé oko
separátně

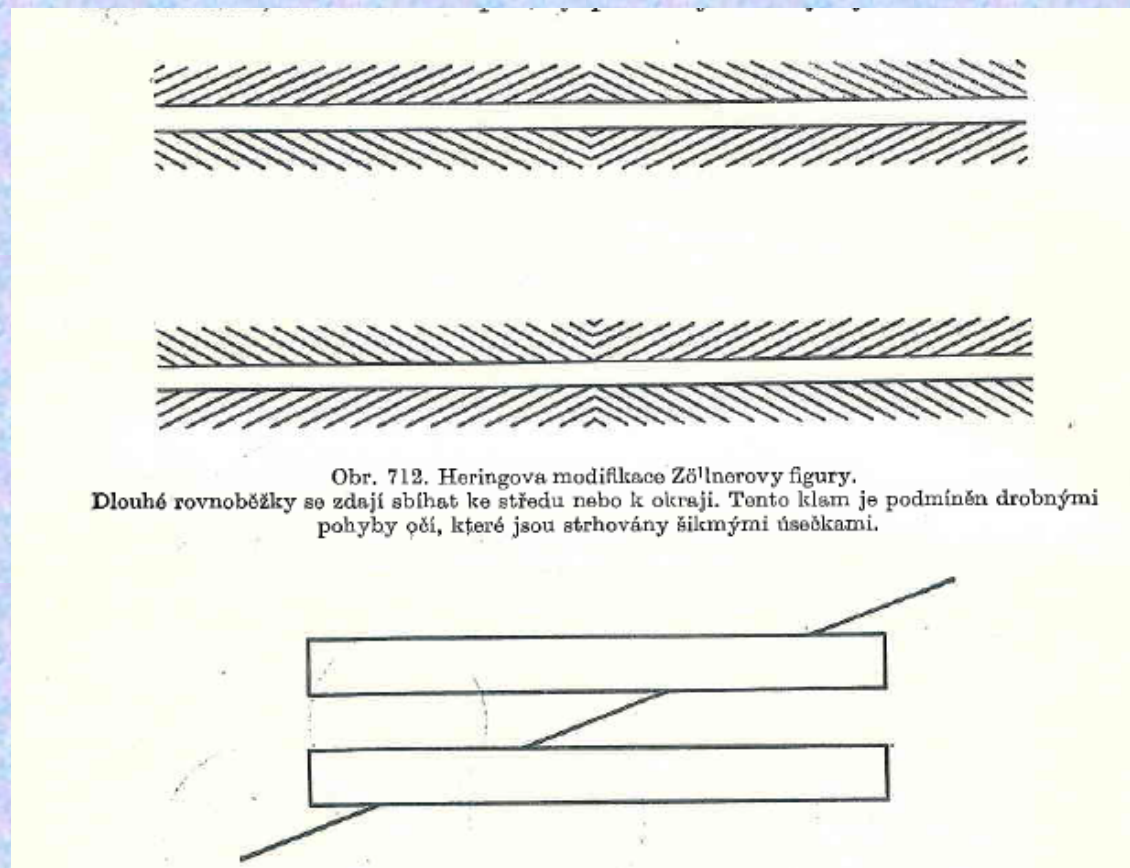

...a co vidíme binokulárně
– oběma očima

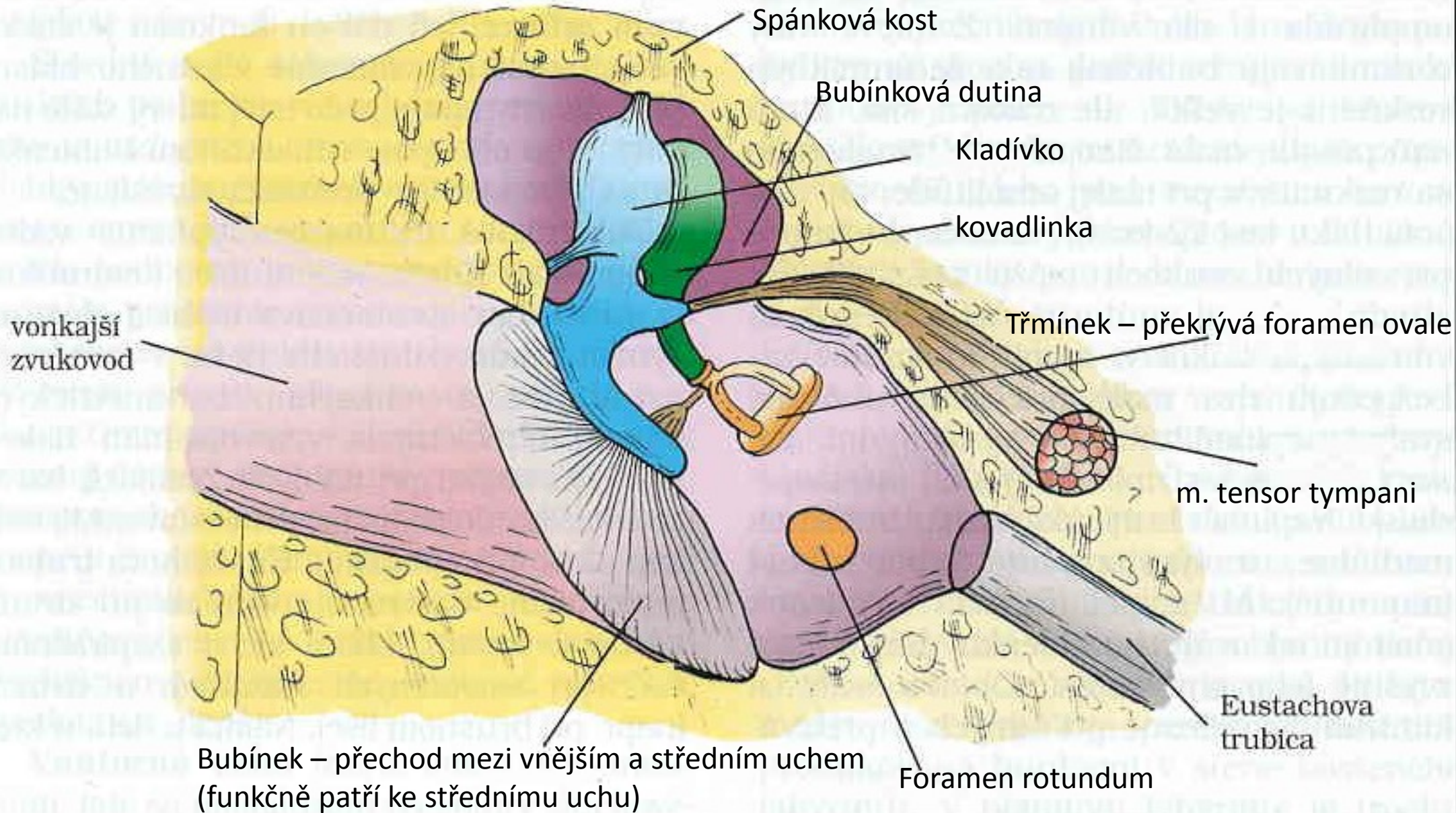
Co vidíte – buď svícen nebo 2 obličejů proti sobě.....závisí na stavu vašich emocí, na tom, co oko vytáhne z paměti, s čím se setkala, s čím porovnávalo

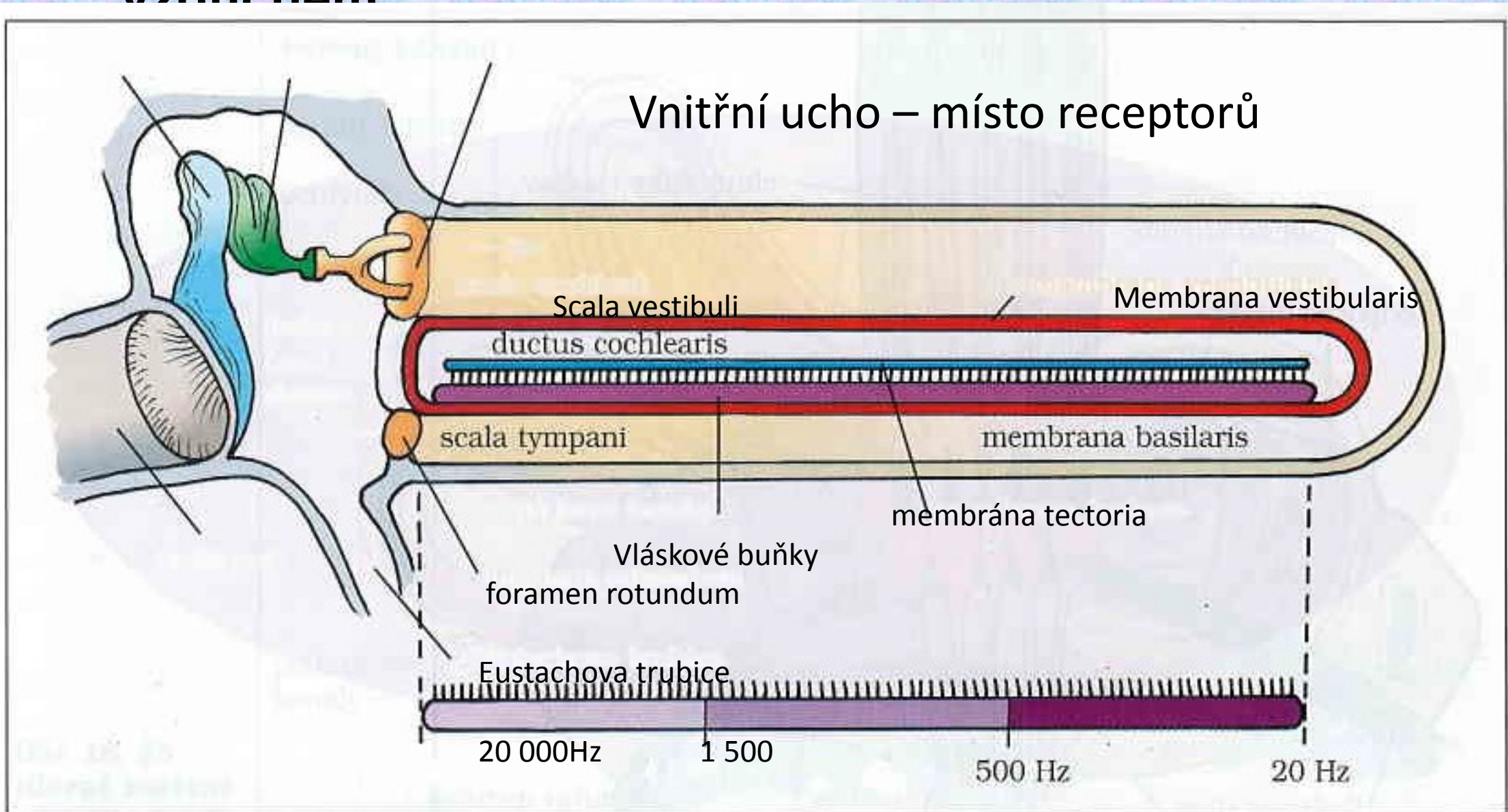
Příklady zrakových klamů

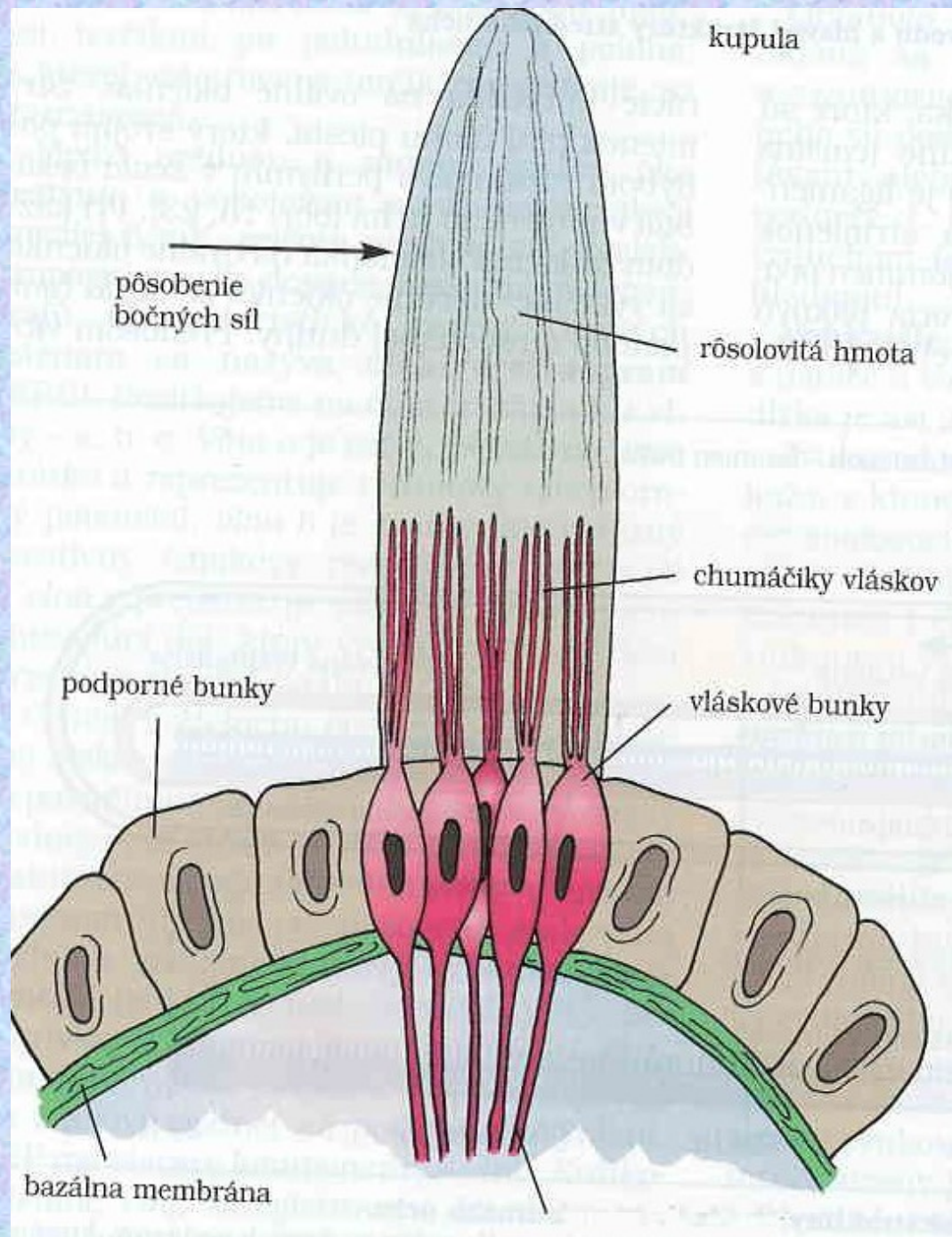
UCHO

Střední ucho – zabezpečuje převod akustických signálů vzduchem

Eust.tr.-vyrovnání vzdušného tlaku ve středouší s vnějším barometrickým, normálně je uzavřená

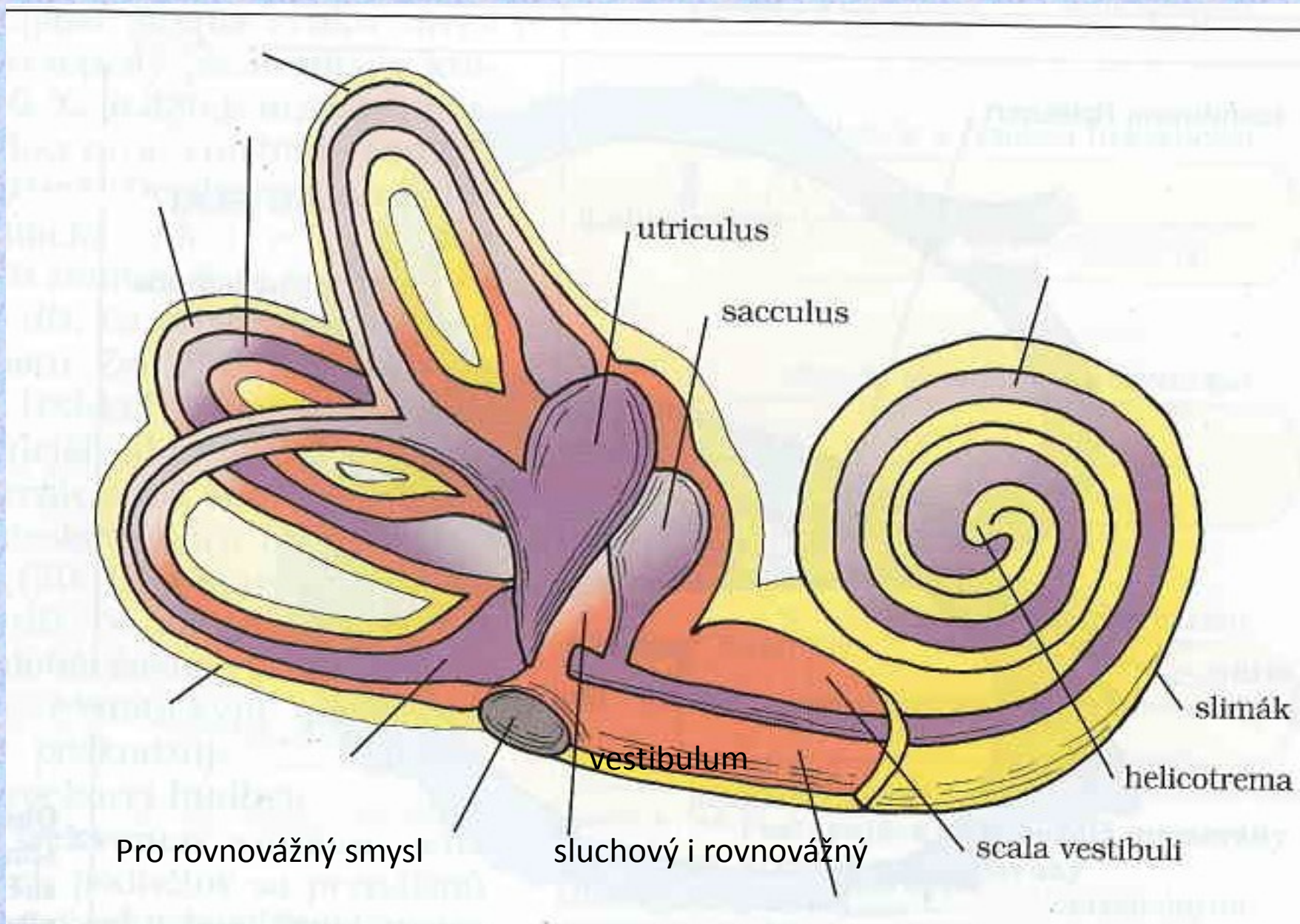

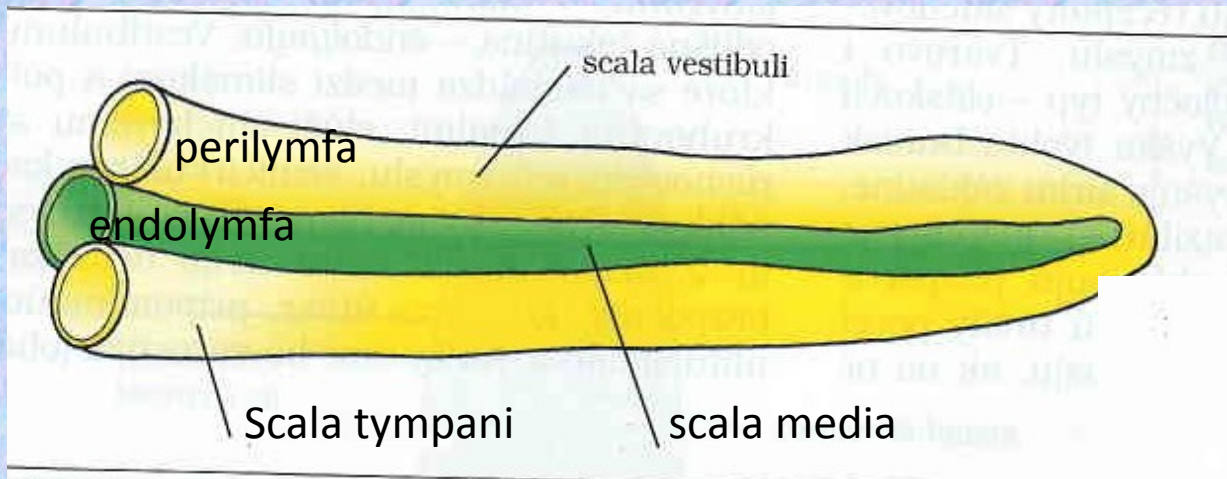
Struktúra vláskovej buňky

Laterálnym pohybom vlásoků se dráždí receptor – receptorový potenciál

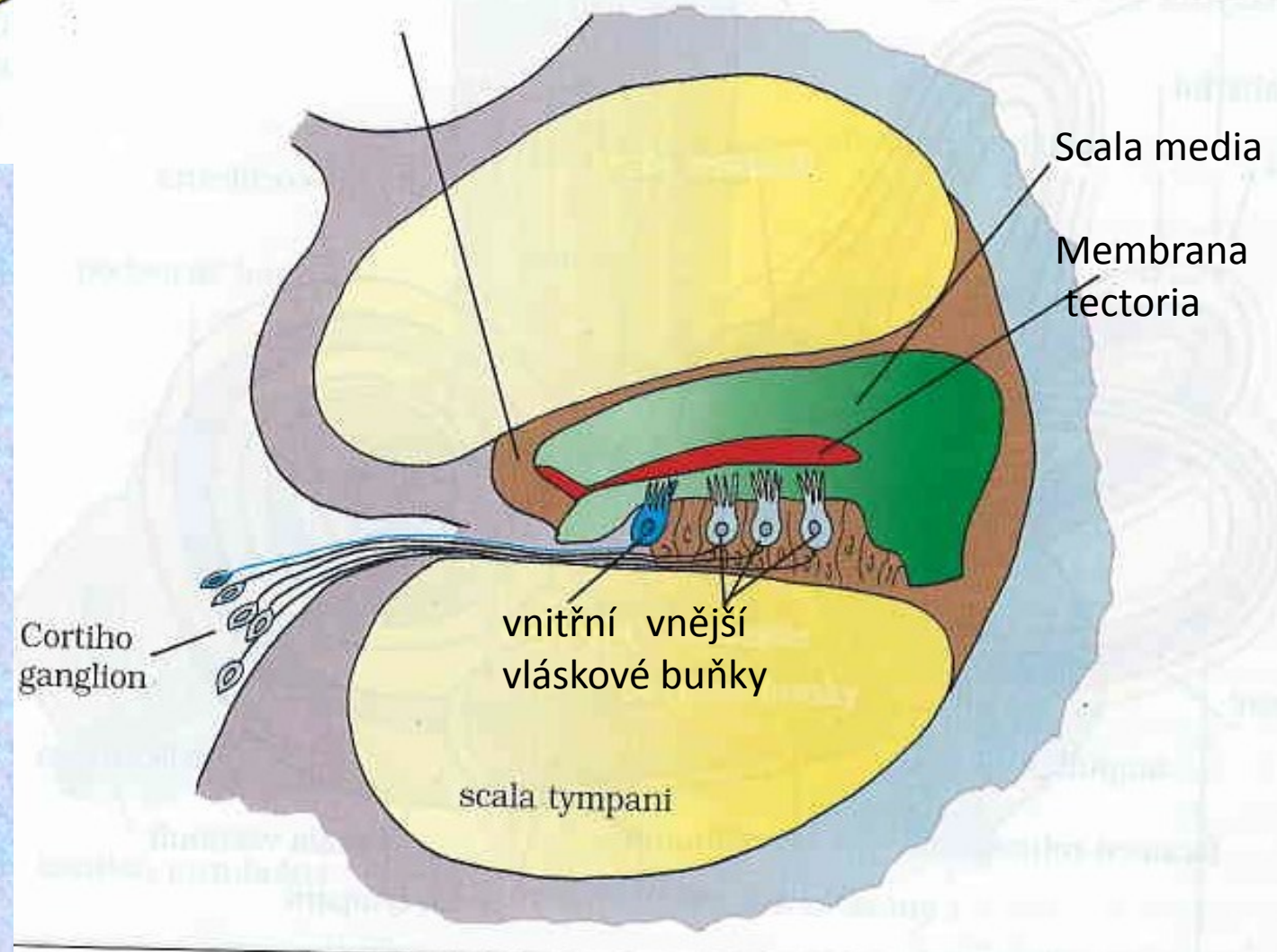
Kostěné a blanité struktury vnitřního ucha

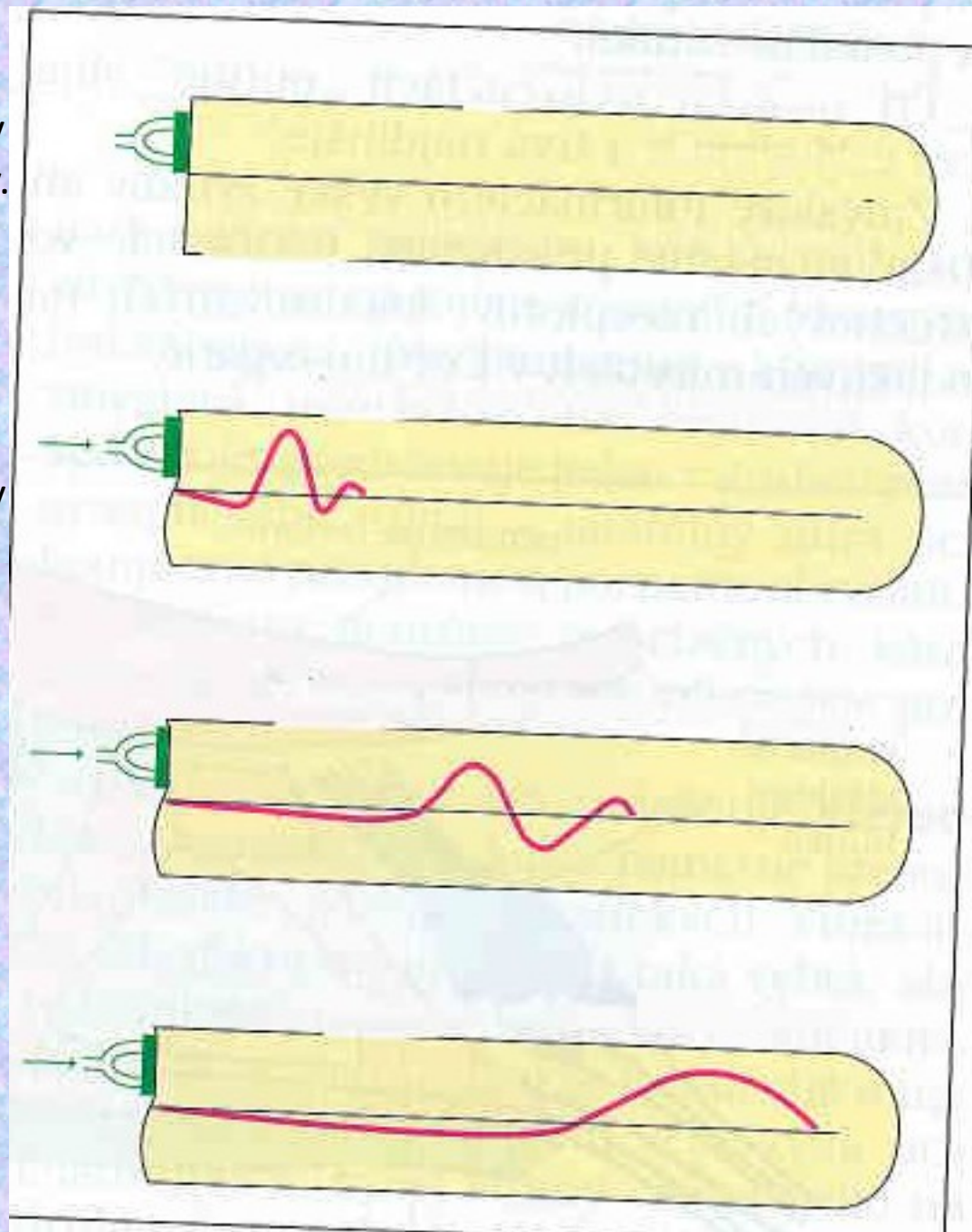
Intenzita zvuku se kóduje jako amplituda receptorového potenciálu, v dostředivých vláknech jako frekvence AP; vyjádření v decibelech

Výška tónu s frekvencí (počtem vln/čas)

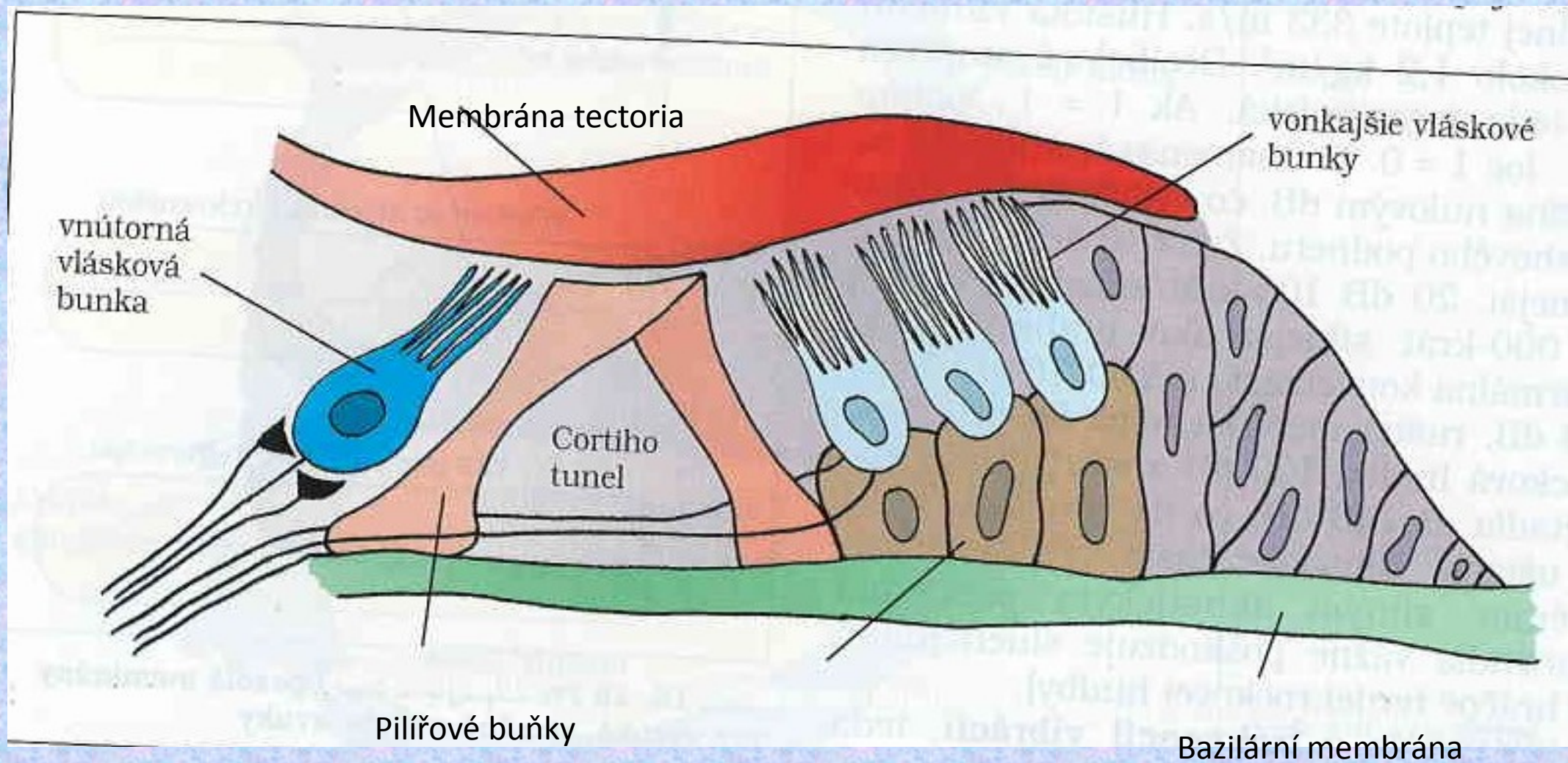
Postupující vlny podél membrány
pro vysoké, střední a nízké zvuky.

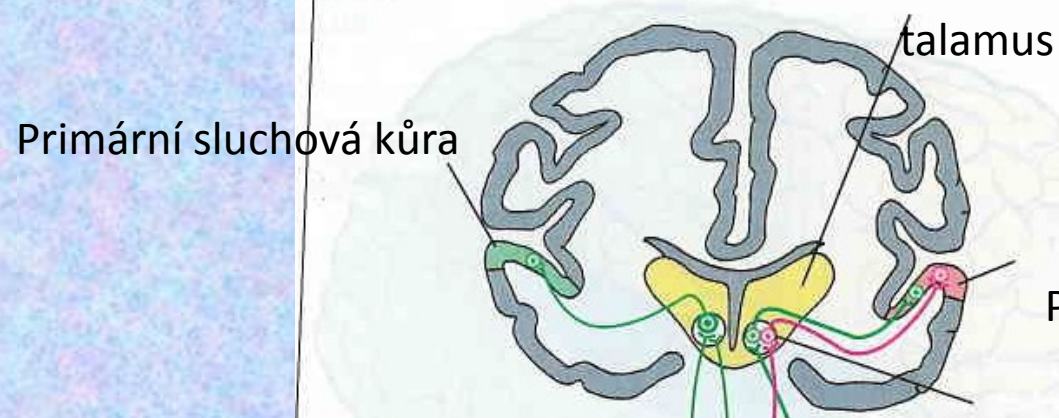
Místa na bazilární membráně
s maximálními amplitudami vln
se označují jako rezonanční body

(Javorka a kol. , 2014)

Struktury Cortiho orgánu s umístěním vnitřních a vnějších vláskových buněk

Primární sluchová kůra

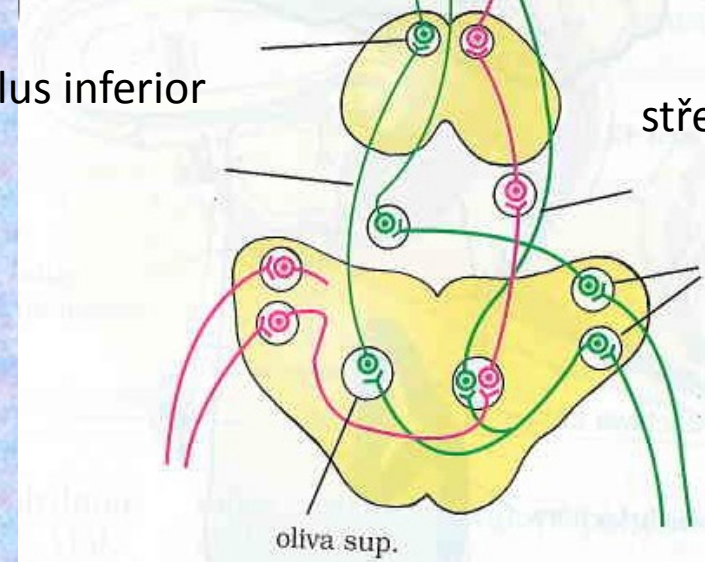
talamus

Sluchové dráhy – spojení mezi receptory Cortiho orgánu a primární sluchovou kůrou

Primární sluchová kůra

Colliculus inferior

střednímozek

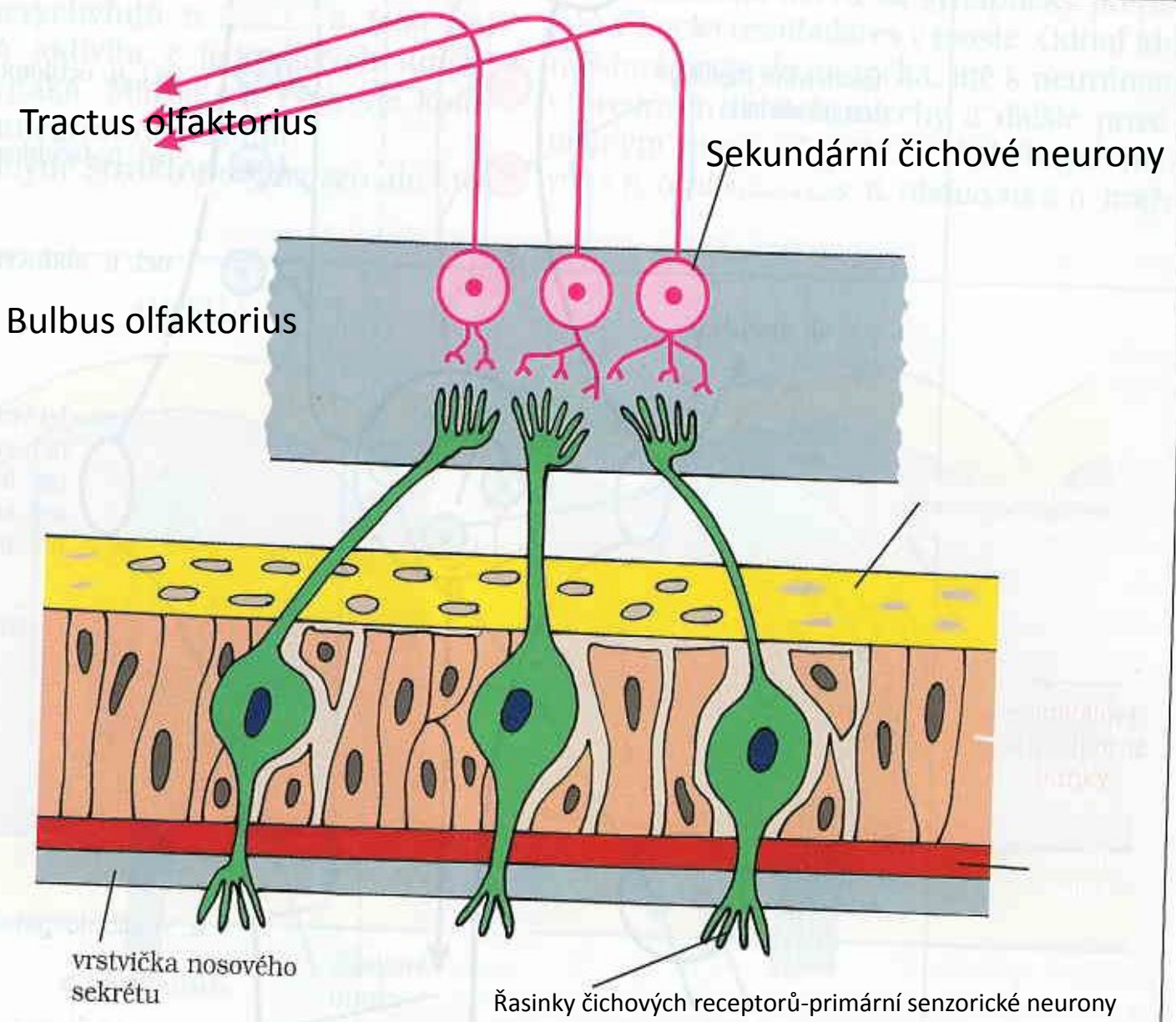

Prodloužená mícha

oliva sup.

vstup z kochleárných receptorov

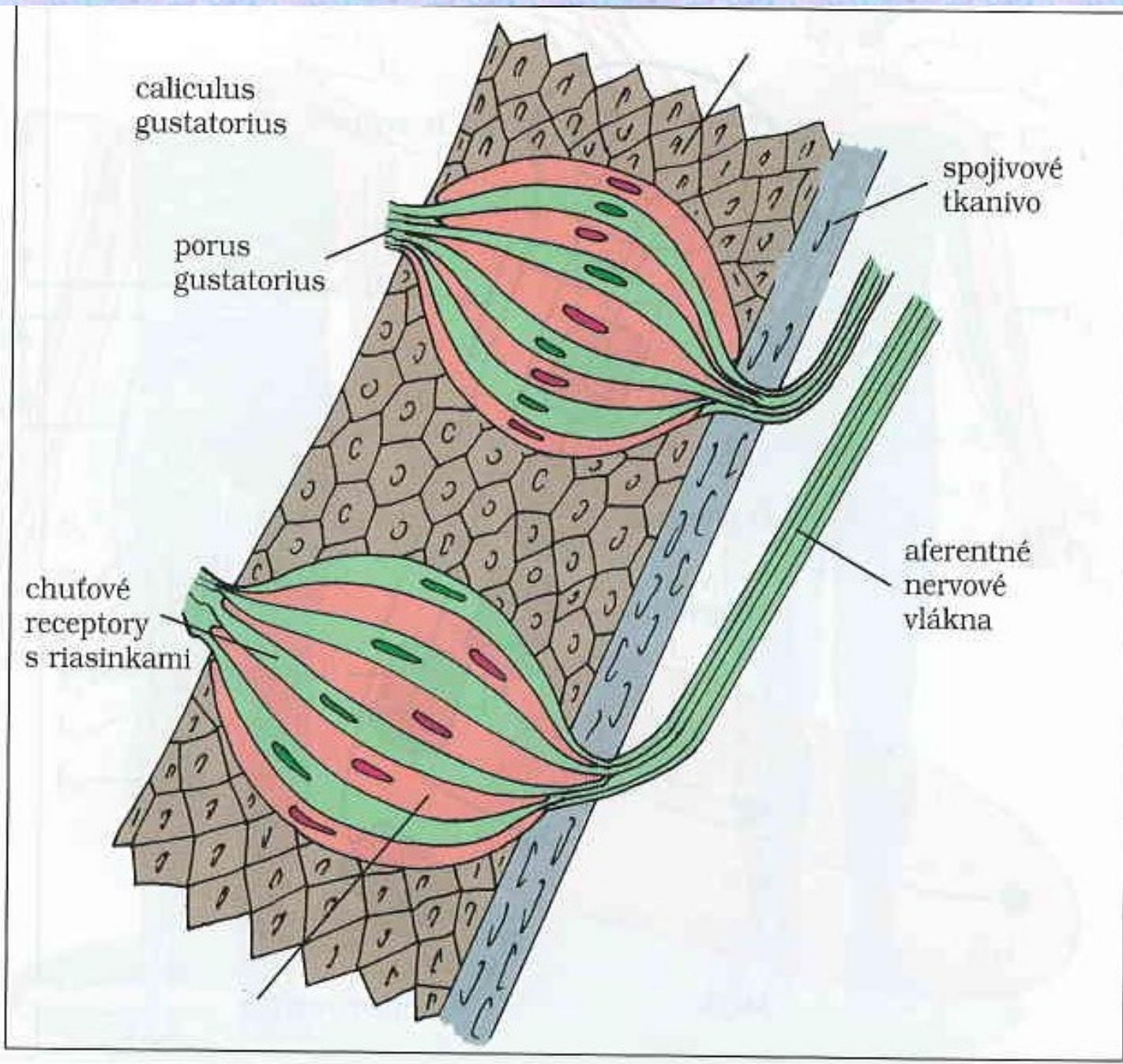
vstup z kochleárných receptorov

**Chemoreceptory
čichové sliznice**

- Drážděny látkami, které se rozpustí v nosovém hlenu,
- plocha 5 cm²
- **Fylogeneticky nejstarší smysl**

- **Henningova klasifikace pachů:**
- Květinový, ovocný, živicový,
- Kořenitý, hnilobný, spáleninový

- **Citlivý smysl**
(metylmerkaptan=česnek-400pg/1 l vzduchu)
- **receptory se rychle adaptují**
- **Hypoosmie –anosmie -hyperosmie**

Poznámka: nervová zakončení vláken n.trigeminus – čpavek, mentol, chlor-spuští se reflexní odpovědi na dráždivé látky – zastavení dýchání, kýchní, slzení

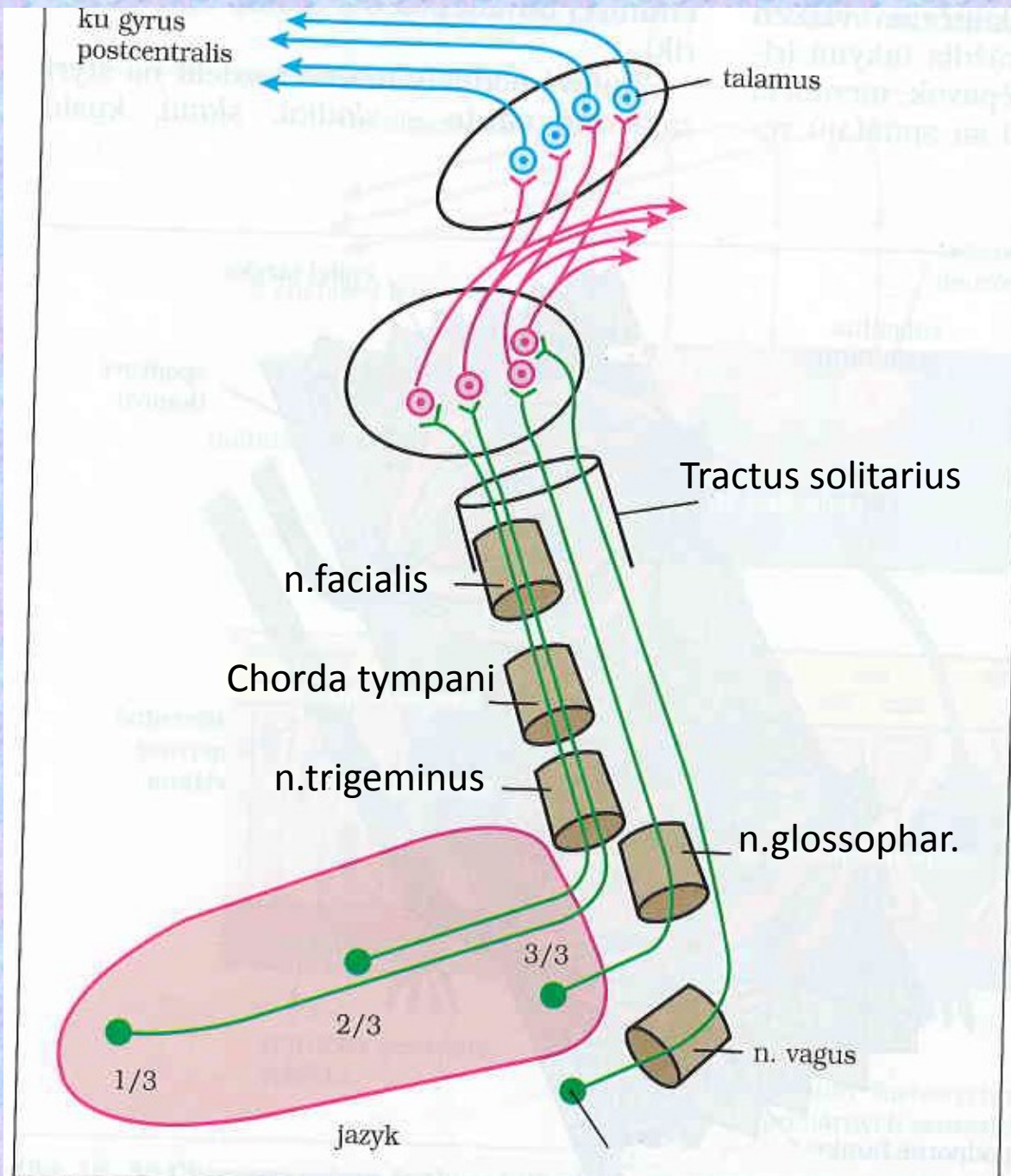
Chuťové pohárky a chuťové chemoreceptory

drážděny chuťovými látkami rozpuštěnými ve slinách

Chuťové receptory v pohárkách na sliznici jazyka, epiglottis, patře a faryngu

Vejcovitý tvar, 50-60mikrom, 40 vlastních chuťových Receptorů=vláskové buňky přečnávající do ústní dutiny
Aferentní vlákna přiléhají na spodinu chuťové buňky (50 vláken na 1 pohárek)

Základní chutě: sladká (hrot jazyka)-slaná (zadní okraje)
-kyselá (přední okraje)-hořká (kořen jazyka)
Návrh na 5.typ: umami

Chuťové dráhy

Z předních 2/3 jazyka

–chorda tympani – nervus trigeminus

Ze zadní části – nervus glossopharyngeus

Ncl.tractus solitarius v prodl.míše

Receptory jsou také adaptabilní,

Nízká rozlišovací schopnost mezi dvěma látkami

Neustále se obnovují

Hypogeuzia (pokles chuťové aktivity)

Ageuzia - hypergeuzia